

VESELÝ VÝLET

KRKONOŠE 1/2

ZIMA 1993

Konečně stojím nahoře na Javoru, letos zase poprvé na lyžích. Předě mnou je upravená sjezdovka pokrytá čerstvým prašanem. Přímo naproti se vypíná Studniční hora. Po včerejším chumelení je v ranním slunci velehorský bělavá modravě zářící. Sněžka se schovává v cárech mraků, které se přes ni až neskutečně rychle převalují. Povolím lyžařské hole a pomalu se rozjíždím. Mám zvláštní pocit, že snad ani neumím zatočit, lyže namísto do oblouku pojedou pořád rovně. Najednou se někde uvnitř úplně bez povelu otevřou vrátka a já ještě podvědomě odlehčím jednu lyži a udělám ten letošní první oblouk - krátký oblouk. Druhý už je širší a potom to jde samo. Kopec je stále prudší, musím sebou sakra hýbat, ale mám krásný pocit z rychlosti a přímého kontaktu se sjezdovkou pod lyžemi. Zastavuji celý udýchaný až dole.

pokračování na straně 2

Z OBSAHU :

Svoboda nad Úpou

Krkonošské papírny

Horní Maršov

Janské Lázně

Malá Úpa

Z odkazu Mohornova mlýna

O neposedném můstku

Galerie Veselý výlet

Mapa východních Krkonoš

Pec pod Sněžkou

Lyžování v Peci

Střípky z Everestu

Šance pro krkonošský les

Krkonošská muzea ve Vrchlabí

str. 3 - 5

str. 4

str. 6 - 7

str. 8 - 9

str. 10 - 11

str. 11

str. 12

str. 13

uprostřed

str. 16 - 24

str. 20 - 21

str. 25

str. 26

str. 27

dokončení ze str. 1

Najednou je všude plno lidí na lyžích, oni tu byli asi i předtím, ale teď už je vnímám. Přestože se mi nohy klepou nezvyklou únavou, jsem spokojen. A k tomu ten krásný den, překrásné hory všude okolo. Už se vezu znovu nahoru, čeká přece další lahodná jízda. Sjíždíme na svých lyžích všichni, tak s námi pojedte taky!

Miloslav a Pavel Klimešovi

VESELY VÝLET

Vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi

Jazyková úprava: Věra Pokorná

Grafická úprava: Zdeněk Petira

Fotografie: Wenzel Lahmer, Stanislav Ondráček, Miroslav Šmíd, Jiří Toman

Ilustrace: Daniela Jandová, Alena Táslerová,

Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Radka Šimková, Stanislav Špelda

Plánky, mapa: Zdeněk Petira

Tisk: Oldřich M. Šlégr, OFSET Úpice

Překlad do angličtiny: Jana Spurná

Překlad do němčiny: Luisa Chaloupská, Gertrud Köhlerová,

Martina a Milada Němcovy, Stanislav Snášel

Reklamní agenda: Pavel Klimeš (0439) 948 221

Druhé číslo sezónních novin Veselý výlet vychází pro oblast východních Krkonoš v celkovém nákladu 60.000 kusů výtisků, z toho 20.000 kusů v české verzi, 5.000 ks anglického resumé a 40.000 kusů v německé verzi. Noviny rozšiřuje Informační centrum Veselý výlet v Peci pod Sněžkou tel. (0439) 962 488, dále je k dostání na veřejných parkovištích v Janských Lázních, Temném Dole, Malé Úpě, Velké Úpě a Peci pod Sněžkou, v cestovních a informačních kancelářích, ve vybraných prodejnách, pensíonách, zařízeních Správy KRNP apod.

Veselý výlet je pro vás zdarma. Máte-li zájem o zaslání letního vydání Veselého výletu (1993) poštou domů, pošlete nám spolu s vaší adresou 30 Kčs, jste-li z Československa, a 150 Kčs, jste-li cizinci, nebo si noviny objednejte osobně v Informačním centru Veselý výlet v Peci pod Sněžkou.

Veselý výlet
542 26 Horní Maršov 204
Tel. (0439) 948 221

Téměř před desíti lety, po dlouhé a úmorné pouti mezi kavkazskými štíty a ledovci, po kamenitých svazích a hřebenech, jsme se svými druhy usedli okolo ohně a ukončili namáhavou a nebezpečnou túru se slovy: "To byl ale veselý výlet". Poněkud trpké rčení veselý výlet nás pak provázelo nejen na dalších cestách za dobrodružstvím a exotikou vzdálených velehor, krajů a měst, ale i doma při procházkách s rodinou, na obyčejných vandrech kousek za humna, nebo při návštěvách míst důvěrně známých. Ona průpovídka poprvé vyřčená na Kavkaze ztratila svou hořkou příchut' a stala se znamením pro ryzí a neopakovatelný zážitek, pro navázání kontaktu, povýšila na označení cesty, která má pro poutníka smysl a přítom je i plná poesie.

Z mnoha dopisů, které došly do redakce, a ze zápisů v návštěvní knize Galerie Veselý výlet vybíráme některé dojmy a postřehy z Vašeho putování po Krkonoších. Za všechna slova uznání, jakož také za kritické připomínky a podněty Vám děkujeme.

Vážení priatelia! Dostalo sa mi do rúk Vaše prvé číslo Veselého výletu pri mojej tohtoročnej návšteve Krkonoš... Niektoré rady som vyskúšal už teraz v septembri a na ďalšie dúfam dojde nabuduce. Bol som sa najest v Hospode Na Peci i na Boudě Jana. V oboch som bol spokojný. Taký rezeň, aký som dostal na Jane, treba vidieť a ochutnať naostro. ...Pri odchode z Peci som si vypočul rozhovor dvoch manželov, ktorí práve odchádzali po týždňi pobytu na Poustevníku. Samá chvála. I o ňom som čítal vo Vašom časopise..., píše nám pan Wittgruber z Pezinoku.

Je krásny slnečný deň - ako stvořený pro chození či posezení na slunci! Co víc si člověk může přát? ...ptá se Shelly Shepard z Texasu a spolu s Katkou z Prahy děkují za milé jednání.

Jsem velký obdivovatel Krkonoš a nevynechám jedinou možnost tyto hory navštívit v jakoukoli roční dobu. Bydlím v nejprůmyslovější části severních Čech, na úpatí Krušných hor v hornickém městečku Bílina, sužovaném celoročně exhalacemi z průmyslové výroby. Prosím vás, nedovolte aby Krkonoše postihl stejný osud, jako Krušné hory. ...nám napsal pan Jiří Tutko.

Po letech opět zde, jsme přímo pohoršeni umíráním lesa!

rodina Zachske, Sachsen

Škoda, že rodina Zachske neobjevila nic jiného než umírání lesa. My jsme viděli, jak pilní lidé vysazovali nový les ve snaze zachránit přírodu před zkázou. Denně nám způsobují radost průsvitné bystřiny, slunné kopce, tmavé smrkové lesy a příjemní lidé. Všem, kdo se přičiní o zachování krásné přírody, i těm, kdo se svým pohostinstvím snaží turistům vyhovět a dovolenou zpříjemnit, náš srdečný dik. **Annemarie a Dieter Kerschel z Berlína.**

Rádi se sem vždy vracíme a přejeme horám, aby se uchránily. Výstava je roztomilá. **Noskovi a Kalousovi z Pardubic.**

Zítřka oslavuji své 60. narozeniny a moji lidé mi tu při této příležitosti darovali překrásný akvarel malířky Květy Krhánkové. Určitě přijdeme zas. **Rosemarie Vančura z Ravensburgu.**

Vážená redakce! Váš časopis Veselý výlet je velmi zajímavý a prospěšný. Pište více o historii! A nezapomínejte na polské turisty - je jich také hodně. **Robert Primke z Polska.**

Krásná a milá vesnice! Mělo by sem přijet více Australanů. Rozhodně to doporučíme našim přátelům. **Clare a Anne Shannon z Austrálie**

...Dík Veselému výletu jsme s manželkou dostali nejednu inspiraci k nádherným túrám. Měli jsme díky Vám aktuální informace a popisy cest. Nacházeli jsme výbornou gastronomii a přívětivě obsluhující personál., vyjímáme na závěr z dopisu **Petera Kleinera z Biebertalu.**

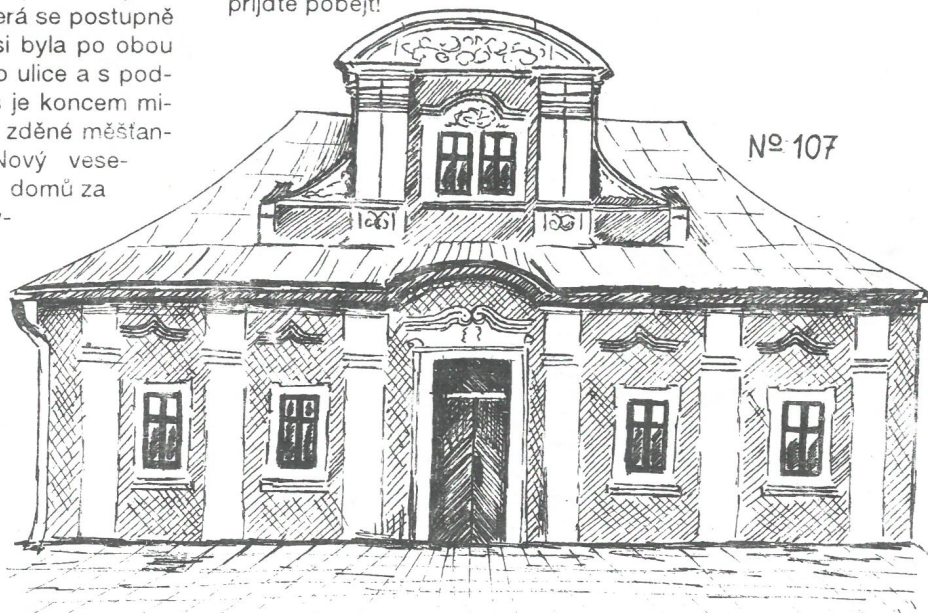

Pro potřeby Veselého výletu jsme koupili historický dům na výhodném místě v Temném Dole mezi Horním Maršovem a Peci pod Sněžkou. Kromě bytu tu chceme zřídit informační centrum pro východní Krkonoše spojené s galerií a redakcí našich novin. Hledáme vhodného partnera, který za pětiletý pronájem 15ti lůžek s úplným příslušenstvím poskytne prostředky na rekonstrukci. Celý objekt plánujeme zprovoznit na vánoce 1993. Více se dozvíte v dočasném Informačním centru Veselý výlet v Peci pod Sněžkou nebo na uvedené adrese.

Zlatá horečka, která ve východních Krkonoších a především na Rýchorách, kulminovala začátkem 16. století, dala vznik i hornické osadě pod mohutnou dvojicí Černé a Světlé hory, odvozuji své jméno od svobody dolování, Svobodě nad Úpou. Tisíce turistů, kteří navštěvují horská střediska Pec pod Sněžkou, Malou Úpu či Janské Lázně, projížděly až do roku 1981, kdy byla dobudována nová silnice z Trutnova do Pece, malebným centrem tohoto rázovitého městečka. Vzhledem k okolním obcím je jedním z nejmladších. První doloženou písemnou zmínkou o jeho existenci je až privilegium Ferdinanda I. z roku 1546, kterým bylo osadě, zároveň s povýšením na město s právy všech horních měst v Čechách, uděleno i právo erbovní. Několik erbů můžete v nezměněné podobě vidět na průčelích významných budov. Halas kovkopů utíchl v době, kdy bylo panství Vlčice, ke kterému Svoboda až do zrušení poddanství patřila, v držení bohatého rodu Schwarzenberků. Chudičkou zlatou hříbnu nahradila nejprve úmorná práce domácích tkalců a v minulém století dravý nástup průmyslu, především papírenského. O přirozený vznik spádového správního a obchodního centra této oblasti se postaral čas a v poslední době i pověření české vlády pro výkon státní správy ve východních Krkonoších. Vy všichni, kdo Svobodou nevšimavě projedete ve snaze být co nejdříve v centru nejvyšších českých hor a chcete nejen "navštívit", ale i "vidět", přijměte mé pozvání na pomyslnou projíždku po trase vyhlídkových fiakrů z přelomu století, která vás sice ochudí o pár chvil na sjezdovkách, zato obohatí množstvím příjemných zážitků.

Projíždku začíná symbolicky tam, kde končí koleje. Při výjezdu od nádraží ČSD a nástupiště autobusů odbočíte vlevo, a pokud vás nezláká k příjemnému posezení cukrárna a kavárna Helena, překročíte Úpu po pečlivě rekonstruovaném železném mostě. Byl postaven v roce 1898, rok po jedné z největších povodní minulého století, která smetla jeho kamenného předchůdce. Dnes už nepoužívaná technologie nýtování z něj činí zajímavou technickou památku. Strohé geometrické tvary jsou protipólem měkkým linkám sochy českého barokního svätce Jana z Nepomuku, jehož jménu je zasvěcen i místní katolický kostel, založený husitskými kazateli před rokem 1584. Měděná věž s hodinami je jen několik desítek kroků před vámi. Most v těchto místech stál prokazatelně již v roce 1553. Minejte zdravotní středisko s bohatou štukovou výzdobou v lázeňském stylu, vhodíte pohlednice pro přátele do schránky na poště a jste na Malém náměstí u další technické kuriozity, meteorologické staničky z let třicátých. Zahnete vpravo a před vámi je ulice 5. května, odvěká páteř města, která se postupně mění v živou a pulsující obchodní tepnu. Kdysi byla po obou stranách lemována dřevěnými domy se štíty do ulice a s podloubím, jaké najdete ještě ve Vrchlabí. Vesměs je koncem minulého a začátkem našeho století vystřídaly zděné měšťanské domy s obchody a obchůdky v přízemí. Nový veselější vzhled ulice je výsledkem úsilí vlastníků domů za tři roky po sametové revoluci. Objevují se barevné vývěsní štíty a lákavě upravené výlohy. Většinu z bohatého sortimentu zboží a služeb najdete právě zde. Celkově je dnes ve Svobodě asi 25 obchodů, přibývají potřebné služby, krejčí, švec, kadeřník, kosmetika, masáže. Zájem podnikatelů zkusit štěstí v našem městě stále stoupá. V tom se Svoboda příliš neliší od jiných měst v okolí. Navíc vám však může nabídnout svou poklidnou atmosféru s pečeti historie, kde má všechno lidský

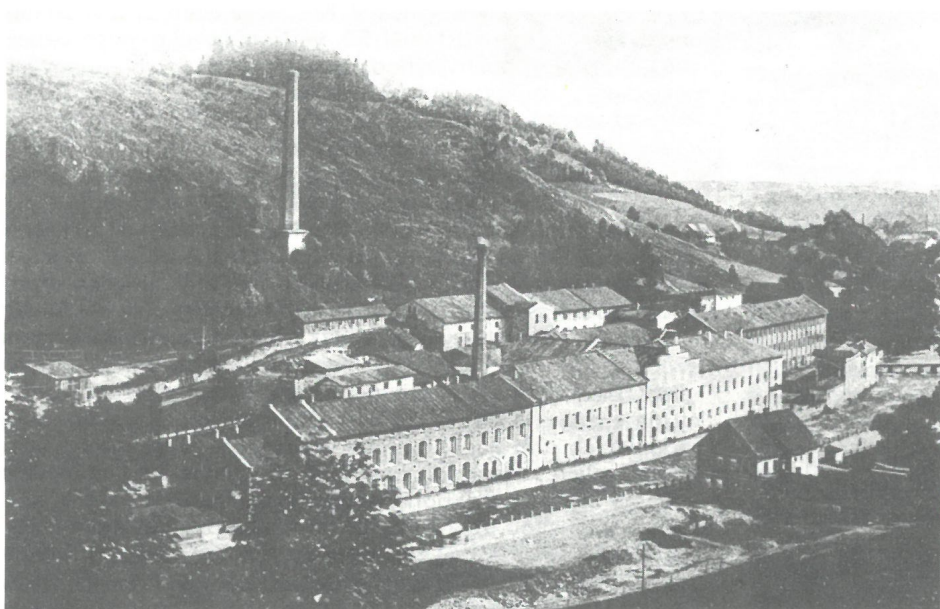
rozměr. Milovníci architektonických památek si zajisté v ulici 5. května všimnou rokokového měšťanského domu čp. 107 z 18. století se sedlovou střechou a průčelím děleným toskánskými pilastry. Zde v září roku 1779 přenocoval na inspekční cestě po bojištích prusko-rakouské války osvětlený císař Josef II. Znalci ocení i lékárnu hned vedle, s prvky pozdně klasicistními. Při troše fantazie si lze představit jásavé barvy fasád i u domů, které na radikální opravu ještě čekají. Ale to vás již svou typickou siluetou bývalé radnice vítá náměstí Svornosti, kdysi místo výročních i týdenních trhů. Tady se cesta rozdvíhá: vpravo směřuje do Maršova a dále do Pece a Malé Úpy, vlevo do Janských Lázní. Jejich věhlas byl až do roku 1867 spojován se Svobodou. Do té doby byly totiž její nedílnou součástí. Spojovalo je několik promenádních cest, z nichž ta kolem lesnického učiliště, aleji stoletých lip, láká k procházce dodnes. V radniční budově vystavěné na místě staré dřevěné v roce 1869 je dnes kino, zatím co správa obce sídlí ve vedlejším domě, který městu darovali místní rodáci, bratři Etrichové, majitelé textilních závodů v širokém okolí. Z jejich rodu pocházel i průkopník letectví a konstruktér slavné "Holubice", Igo Etrich. Také spojitelná v těsném sousedství má ve městě téměř stoletou tradici. V případě, že vás zláká k delšímu pobytu malebné okolí, místní cestovní kancelář Krkonoše vám zprostředkuje ubytování v jednom z téměř 50, většinou soukromých pensionů, což má spoustu výhod i pro návštěvníky hřebenových oblastí hor, které jsou odtud snadno dostupné. Ti prozíravější na to již dávno přišli a v hojně míře využívají i celkem 12 pohostinských zařízení, která nabízejí své služby mnohdy výrazně levněji a kvalitněji než v turistických centrech. Národní dům na náměstí je jedním z nich a společně s restaurací Modrá řeka, Rychorka a Bonsai, kavárnou Jitřenka, barem Satelit a dalšími usilují o přízeň návštěvníků. Vaše oko zřejmě objeví na kdysi kompaktně uzavřeném náměstí přece jen pihiy na krásě v podobě dvou nehezských proluk. Jediný hrázdný dům slezského typu, jímž byl věhlasný hostinec U pošty na spodním konci a skupina čtyř původních dřevěných domků s podloubím na místě dnešního parčíku s parkovištěm, byly neuváženě zbořeny na začátku šedesátých let našeho století. Co svobodské radní všech dob naopak zdobí je skutečnost, že odolali snahám různých radikálních novotářů na přemístění kamenného sousoší svatých z exponovaného místa náměstí, které se s různou intenzitou objevovaly již od konce první světové války. Díky tomu se u Panny Marie se svatým Floriánem a svatým Antonínem, kouzelné práci neznámého lidového umělce datované rokem 1844, jako u poslední perličky v diadémě města Svobody nad Úpou můžeme rozloučit. Tak šťastnou cestu a přijďte pobejt!

Letitou průmyslovou dominantou Svobody nad Úpou a kdysi samostatného Dolního Maršova je komplex Krkonošských papíren. Vašemu pohledu jistě neunikne závod původní "Piettky", protipól sídlištní aglomerace, který je vynikající ukázkou pečlivě udržované industriální architektury. Její nedílnou součástí je i nyní restaurovaná vila majitele v bývalém bohatém parku. Prosper Piette, povýšený císařem Františkem Josefem I. do šlechtického stavu, nejznámější osobnost rodu pocházejícího z Lucemburska, jehož papírenská tradice začíná v polovině 15. stol., sklízel vavříny na světových výstavách minulého století především za svůj bezkonkurenční cigaretový papír, známý po celém světě. Řadou vynálezů zdokonalil i výrobu jemných hedvábných, krepových a kopírovacích papírů. Do myslí místních obyvatel se zapsal nejen jako úspěšný podnikatel, ale i pro svůj humánní postoj k lidem a především jako neúnavný propagátor a mecenáš Krkonoš. Svými aktivitami v oblasti školství, sociálních jistot zaměstnanců, životního prostředí, či zřízení jeslí pro děti zaměstnaných matek, o mnoho let předběhl svou dobu. Trochu výš proti proudu Úpy je posazen členitý závod Eichmannův. Jeho neomítnuté zdi rovnané z lomového kamene svědčí o citu pro materiál i o ekonomickém využití místních zdrojů. Zakladatel Gustav Röder i jeho společník a pozdější majitel Eichmann založili dobrou pověst svého podniku na kvalitních kancelářských papírech a jako jedni z mála vyráběli i bankovkový papír se složitými průsvitkami, na který se tiskly peníze mnoha států nejen v Evropě.

Znalec místní papírenské historie pan ing. Jaroslav Morávek tvrdí, že podle dokladů to na území Československa byly některé bankovky z 1. republiky, papírové peníze Protektorátu Čechy a Morava a Terezijského gheta. Znamé jsou i kreslicí kartony Am-boss, makart či Mánes pro výtvarné umělce i pozdější barytonované fotografické papíry.

I po druhé světové válce, si jednotlivé závody, které se sloučily do podniku "Krkonošské papírny" většinou ponechaly svůj tradiční sortiment výroby, který je v současné době pružně měněn dle požadavků trhu.

Eichmannova papírna asi v r. 1910

KRKONOŠSKÉ PAPIŘNY a. s., závod 6 ve Svobodě nad Úpou

(pošta 542 24), tel. (0439) 942 071, fax. (0439) 942 547.

Vyráběný sortiment v KRPA Svoboda n. Ú. je velmi široký. Tvoří jej papíry a kartony v kotoučích i arších o plošných hmotnostech od 15 -300 g/m². Vedle základní papírenské prvovýroby jsou zde také zpracovávány teplocitlivé papíry (telefaxový papír německé firmy Renker, záznamový papír do registračních přístrojů, atd.), ražené papírové výrobky (ubrusy a ubrousky), natírané lesklé kartony na pohlednice, navštívenky, aj., a mnoho dalších speciálních výrobků (viz níže). Zboží je prodáváno prostřednictvím velkoobchodní sítě, podnikové prodejny v Hostinném (uvažuje se o otevření další prodejny přímo ve Svobodě n. Ú. na jaře 93) a přímého dodání odběrateli. O dopravu zboží je postaráno až na místo určení. Sortimentní nabídka papírů: xerografický, konfekční, konfekční s vodoznakem, na umělé květiny, na děrné pásy, hedvábné balící obyečné i antikorozi, tabulační, cigaretový, cigaretový náustkový, aj.

Sortimentní nabídka kartonů: rýsovací, psací, akvarelový, navštívenkový, verdolový, stínidlový, pohlednicový, krpalux, aj. Sortimentní nabídka ostatních výrobků: telefaxový papír, kotoučky do pokladen, pásy do pokladen ČSAD, dálkopisná páska, verdolové pásy, teplocitlivý registrační papír, poznámkové bločky, aj.

Bronzová pamětní deska, kterou Krkonošský horský spolek věnoval svému zakladateli a štědrému dárci "otci Krkonoš" Prosperu Piette de Rivage (1846-1928) je dílem významného trutnovského sochaře Emila Schwantera (1890-1956), žáka českých velikanů Myslbeka a Štursy. Najdete ji na opěrné zdi pod kostelem při silnici ze Svobody nad Úpou do Janských Lázní (plánek str. 9).

Po horských cestách na koni

Přijeli jste do Krkonoš a sněhové podmínky nejsou ideální? Omrzelo vás sedět na boudě či v hotelu? Nebo jen toužíte po něčem neobvyklém co jste ještě nevyzkoušeli? V takovém případě je návštěva turistické jízďárny při sportovním klubu ve Svobodě nad Úpou to pravé! Že jste na koni opravdu ještě neseděli? Nemusíte se bát, podle vyprávění pana Peose, který jízďárnu provozuje, takových jezdců byla většina. Koně jsou klidní, neplaší se a dodají vám tolik důvěry, že se na koni klidně odvážíte i do terénu, tvrdí pan Peos. Pro zájemce, kteří si přece jenom na vyjížďku netroufnou, bude k dispozici krytá jízďárna. Zkušenější jezdci zajisté uvítají delší projížďky po zasněžených lesních cestách a loukách s výhledy na hory i do krajiny kolem Mladých Buků.

Tak už jsme vás nadchli? Turistickou jízďárnu najdete proti benzinové pumpě ve Svobodě nad Úpou, je otevřena denně od 10.00 do 17.00 hodin. Aby se vám nestalo, že budete muset čekat, doporučuji objednat se osobně předem nebo na tel. čísle 942 586 přímo u pana Peose. Provoz turistické jízďárny umožňuje jezdeckému oddílu chovat koně a jezdit soutěže na republikové úrovni. Další informace můžete získat v informačním centru Veselý výlet v Peci pod Sněžkou.

Jen několik desítek metrů od horní stanice lyžařského vleku Duncan stojí dobře známý stejnojmenný pension. Zdejší kvalitní služby ocení i nároční hosté. Ubytování je ve dvoulůžkových pokojích s kompletním příslušenstvím a se stravováním. Bar je otevřen denně od 19.00 do 23.00 hodin a je přístupný i neubytovaným hostům. V kavárně je satelitní televize. Ubytování hosté si mohou v pensionu vypůjčit kompletní lyžařskou výbavu. Cesta k pensionu je i v zimě udržovaná, najdete ji snadno (plánek str. 9). Zvlášť krásné je tu jaro a počátek léta.

Veselý výlet doporučuje osvědčené služby:

Pension Duncan v Janských Lázních (pošta 542 25), správce Miroslav Hedvičák, tel. (0439) 942 165, celoroční provoz, domluvíte se i německy a anglicky.

S lyžemi na Duncan

Svobodské děti a mládež mají naplnění volného času jednoduché. V létě hrají softball a baseball, v zimě lyžují. Obojí dělají snad všichni a hlavně dobře. Vždyť v baseballu patří dívky i kluci v Čechách, ale i Evropě k absolutní špičce. Dívky jsou dokonce mistry Evropy. Tvzení, že pátkovací hry proslavily Svobodu nad Úpou není vůbec nadnesené. Na minulý mezinárodní turnaj pátkovacích her Grand Prix Svoboda přijelo 80 týmů, to bylo 1200 účastníků, z celého světa.

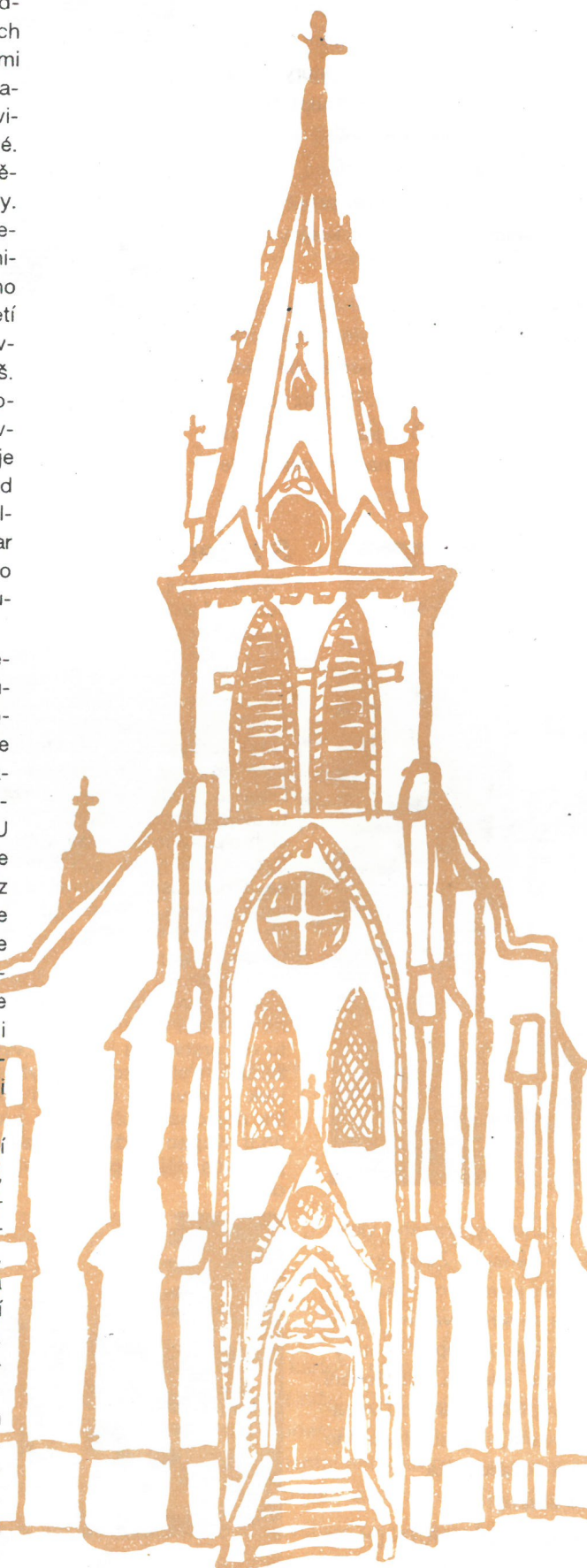
V zimě tytéž děti naleznete na již pověstném lyžařském svahu Duncan. Tady trénují nebo prostě lyžují pro zábavu. Vyrůstají tu stejně dobří závodníci jako v hlavních krkonošských střediscích alpského lyžování, patří i v lyžování k naší špičce. Přitom třeba skvělí lyžaři jako Zdeněk Šafář, Petr Švarc, Eva Hančilová a další jsou zároveň dobrými baseballovými nadhazovači nebo pátkáři. Hanka Zaplatílková vyhrála nejprestižnější lyžařské závody mládeže u nás - Skikritérium. Od těch nejlepších se snadněji naučí lyžovat i ostatní. Přijďte to zkusit i vy. 350 metrů dlouhý vlek a sjezdovka Duncan vypadají nenápadně, ale díky své severní expozici a studenému údolí tu jsou výborné lyžařské podmínky. Přímou u vleku pohodlně zaparkujete, je tu občerstvení a jízdné je výrazně levnější, než ve velkých lyžařských střediscích. Když se sejde více než 15 zájemců, je vlek v provozu i večer při umělém osvětlení. Noční lyžování si lze objednat i předem u pana Petra Kadrmasa (telefon 942 383). Kopec je vždy dobře upraven. Ani se nechce věřit, že úplně vše dělají rodiče svobodských baseballistů a lyžařů zadarmo.

Horní Maršov má proti okolním obcím a městům na řece Úpě jednu výhodu. Ačkoliv leží v horách mezi vysokými, a někde i strmými kopci, samotná údolní niva je natolik široká, že se zde mohla rozvinout zástavba podobná městské. V Maršově najdete náměstí, měšťanské domy, zámek i továrny. Výhodná poloha na soutoku Alberického potoka a Úpy jistě i v minulosti ovlivnila význam horského městečka, které se v 17. století stalo na více než tři sta let správním sídlem východních Krkonoš. Samozřejmě, co do počtu obchodů a služeb se nikdy nemohlo rovnat podhorským městům, jakým je například sousední Svoboda nad Úpou, ale fakt, že ještě před válkou tu fungoval například pivovar nebo zlatnictví, dává představu o rozmanitosti poskytovaných služeb.

Dnes byste v obci nenašli zdaleka tolik obchodů jako za 1. republiky. Jejich počet se však uspokojivě rozrůstá. Potraviny můžete nakoupit nejen v Hlaváčově samoobsluze na náměstí, ale i v koloniálu u Pešků vedle kostela. U autobusové zastávky funguje směnárna a kadeřnictví. Zboží z oboru drogerie se prodává ve třech prodejnách. V bývalé škole na hlavní ulici je hned několik obchodů - s textilem, s obuví a se smíšeným zbožím. V Maršově je i pekárna a cukrárna. Dobře poobědváte v již vyhlášeném hostinci U Bednářů.

Rozšiřující se obchodní síť potěší nejen zákazníky, ale i místní radní, kteří se snaží připravit dobrou půdu pro budoucí investory. Je zřejmé, že nejlépe se podniká tam, kde jsou přesně dány možnosti a vytvořena pravidla, tj. regulační plán obce a příslušné vyhlášky. Zanedlouho by mělo být obojí hotové, a to za pomoci Obce architektů, ta je odborným garantem celé zdejší snahy. Na radnici doufají, že brzy najdou partnera, který by měl zájem investovat do maršovského zámku a přeměnit jej na luxusní hotel nebo na podobně přitažlivé turistické zařízení.

V letním čísle Veselého výletu jsme psali o maršovském hřbitovním kostele ve stráni nad silnicí, nyní se chceme zmínit o novogotickém chrámu Nanebevzetí Panny Marie, postaveném na krásném místě dole v údolí.

Stavba ze žlutých a červených cihel upoutá každého, kdo projíždí Horním Maršovem směrem do hor. Průčelí kostela se vstupním portálem a vysokou věží jakoby všem projíždějícím na chvíli zastoupilo cestu. Silnice se však stočí doleva na hlavní maršovskou ulici a kostel je mýjen z boku.

Člověka možná napadne, co je to za gotiku vystavěnou teprve před necelými sto lety? Věřte, že někdy na stáří nezáleží a kulturní památka, o níž píší, je toho zářným příkladem. Proporčně mistrně zvládnutá stavba se svými ušlechtilými tvary lomených oblouků, cihlového zdiva a monumentální věže je dominantou údolí pod Rýchorami. Toto lidské dílo svou štíhlostí působí jako dokonalý protiklad k přírodní scéně zvlněné horské krajiny. Stavbu a vnitřní vybavení s hlavním oltářem navrhl jeden z nejvýznamnějších českých architektů minulého století Josef Schulz v roce 1895. V té době měl za sebou projekty tak reprezentativních pražských budov, jako jsou Národní museum vévodce Václavskému náměstí, Rudolfinum i Národní divadlo, které po smrti Žitkově dokončil. Maršovský kostel je považován za Schulzovu nejzdařilejší církevní stavbu, a není proto divu, že se s ní můžeme setkat i na stálé výstavě dokumentů o Schulzových projektech, která byla letos otevřena v pražském Rudolfinu.

Kouzlo celé stavby bezděčně umocňuje zvláštní efekt. Ten snad nemohl být architektoým záměrem. Přistoupíte-li blíže k lícovému zdivu, spatříte nespočet lidských doteků, které do cihel vtiskly prsty a dlaně cihlářů, kteří je ručně vyráběli.

Pokud jste ubytováni, stravujete se v Peci, Velké nebo Malé Úpě, Lysečínách či Albeřicích věřte, že i vaše bouda, chalupa, hotel a hostinec je alespoň z části zásoben z obchodu Milana Hlaváče. Ten je nejlépe zásobeným obchodem v našem kraji, můžete tu nakoupit z širokého sortimentu potravin, ovoce a zeleniny, i drogerie.

Obchod nemůžete přehlédnout, je v nově restaurovaném historickém domě na maršovském náměstí. Od parkoviště u hlavní silnice je to přes most 30 metrů. Při velkém nákupu se zajiždí autem kolem zámku přímo k obchodu na náměstí.

Veselý výlet doporučuje osvědčené služby: Samoobsluha v Horním Maršově (pošta 542 26), majitel Milan Hlaváč, tel. (0439) 948 112, otevřeno denně 6.30 - 12.00 a 13.00 - 18.00, v sobotu od 6.30 do 13.00, v neděli od 8.00 do 12.00.

Maršovské náměstí s budovou někdejšího soudu a vlevo s dnešním obchodem pana Hlaváče (foto: Wenzel Lahmer, 1902)

Na Rýchory

Jen zřídka bývá rušen výsostný klid rýchorských luk a majestátné ticho sousedního pralesa, kterému se říká Dvorský les. A když se tak stane, rozruch zpravidla způsobí větrná bouře či divoká zvěř, tedy živly přírodní a nikoliv člověk, jak by se dalo předpokládat, a jak to bývá na tolika místech s ohroženou květenou a zvířenou. Právě ty louky v létě poseté rozličným vzácným květinám a bukový prales, který je doposud živým, nepošlapaným kusem přírody, je třeba chránit jako oko v hlavě. Bohatá rýchorská květena a původní lesní porosty jsou tak vyjimečné, že tady byla ustavena přírodní rezervace ještě před vyhlášením Krkonošského národního parku. Chovat se v pralese nepatříčně je na štěstí obtížné i bez vyhlášení přírodní rezervace, brání se nepřístupností. Jeho těžké padlé kmeny, bizarní pahýly a propletence větví vyvolávají v člověku značnou úctu i bázeň. Odlehlost končin, v nichž se lesy nejvýchodnějšího hřebene Krkonoš rozkládají, způsobuje, že Rýchory pokládáme za oázu klidu, jakých v Krkonoších zbývá jen několik.

Na hřebeni stávaly dvě boudy - po Maxovce, dovezené před sto lety z výstavy ve Vídni, zbyly jen základy. Na nich je dnes zřízena vyhlídka s jedním z nejkrásnějších pohledů na Krkonoše. V Rýchorské boudě nalezlo domov České středisko ekologické výchovy, jež nabízí vzdělávací a rekreační pobyty zaměřené na životní prostředí, netradiční metody ekologické výchovy, poznávání Krkonoš. Každý rok sem tak zavítá několik set učitelů, ekologů, studentů i dalších návštěvníků z Čech i celého světa.

Na Rýchory nebo k Rýchorské boudě vede hned několik

cest. Nejrychlejší stoupá přímo z Horního Maršova a bývá v zimě projeta až k boudě. Při sjezdu dolů si musí běžkaři dát pozor, zvláště na umrzlém sněhu. Další cesty vedou ze Svobody nad Úpou, ze Žacléře a z Albeřic. Posledně jmenovanou trasu ocení běžkaři, kteří nemají v oblíbě přílišná stoupání. Na túru mohou vyrazit už z Pomezních Bud a ukončit ji ve městech pod Rýchorami. Před sjezdem dolů doporučuji občerstvení v bufetu na zmíněné Rýchorské boudě.

České středisko ekologické výchovy na Rýchorách, pošta Horní Maršov (542 26), vedoucí RNDr. Jiří Kulich, tel., fax (0439) 948 150, tel. 948 182, zajišťuje akce pro skupiny z Čech i ze zahraničí. Programy jsou vedeny v češtině, angličtině, němčině, k dispozici je 40 lůžek, celodenní stravování, výukové pomůcky. Ubytováním i návštěvníkům Rýchor slouží bufet od středy do neděle v době 10-16 hodin.

Jak už svým názvem napovídají, Janské Lázně mají úplně jiný charakter, jinou atmosféru než okolní, pouze lyžařská střediska. Můžete to sami posoudit nejen při procházkách po lázeňských promenádách, ale i návštěvou mnoha dalších míst v těchto proslulých lázních. Na své si tu přijdou i příznivci zimních sportů. Pokud přijedete do Janských Lázní po silnici autem, ať ze Svobody nebo od Hoffmannovy boudy, dostanete se přímo k centrálnímu parkovišti pod kabinkovou lanovkou. Toto, ač poměrně rozsáhlé parkoviště je také jediné opravdu hlídané místo, kde můžete bez problémů zaparkovat. Přijeli jste si zalyžovat? Pak neodoláte a bez otálení se vydáte na zasněžené pláň. Vyjedťte si letos zmodernizovanou lanovkou na Černou horu a máte před sebou hned několik možností. Slabší lyžaři se vydají zřejmě k lyžařskému vleku Sport pod Sokolskou boudou, na terén ideální také pro děti. Pokud si chcete zalyžovat a přesto zůstat na Černé hoře, můžete využít služeb vleku Anděl v horní části černoohorské sjezdovky. Rozhodnete-li se sjet celý kopec, kde bývá zejména v hlavní lyžařské sezóně dost rušno, můžete kromě lanovky vyjet i na kotvovém vleku, jehož dolní stanice stojí přímo u paty sjezdovky. Odbočíte-li v místech, kde sjezdovku přetíná lesní cesta k lanovce, to je asi 100 m nad dolním koncem sjezdovky, a dáte se po silnici na druhou stranu doleva, dostanete se k novému vleku firmy KOVO SKI. Přednostmi černoohorské sjezdovky jsou zejména členitý terén a možnost pozdně jarního lyžování. Sníh se drží na této straně Černé hory někdy až do Velikonoc. Jestli máte raději lyžování spojené s opalováním a vyhříváním se na sluníčku, vydejte se na protější stráň, zvanou Košťálka, která je místními obyvateli považována za jednu z nejslunnějších v Janských Lázních. K dispozici jsou tu dva vleky. Můžete si zde vypůjčit slalomové tyče a časomíru. To jsou tedy informace pro ty, kdo rádi sjíždějí kopce s větrem o závod.

Vyznavači dlouhé bílé stopy nepřijdou v Janských Lázních také zkrátka. Vyvezou-li se lanovkou na Černou horu, nabízejí se jim desítky kilometrů tratí v okolí černoohorského vysílače, kolem rašeliniště nebo Černé boudy, případně i cestou do Pece pod Sněžkou přes Kolínskou a Pražskou boudu. Nepřeberné je množství celodenních výletů po hřebenech, neboť Janské Lázně jsou jedním z výchozích míst lyžařské turistiky.

Šest kilometrů dlouhá cesta z Černé hory přímo láká k příjemnému sjezdu a návratu do Janských Lázní. Naopak ti zdatnější běžci jistě přijmou výzvu k výstupu nahoru. V okolí Janských Lázní jsou další běžecké tratě kolem Duncanu směrem na Muchomůrku a nad Svobodu nad Úpou, nebo opačným směrem přes Hoffmannovu boudu k Zlaté vyhlídce a na Večerní Červánky. Pokud k jednomu ze svých výletů zvolíte právě tuto trasu, zastavte se na Hoffmannově boudě na oběd. Překvapí vás svým hezkým interiérem původní krkonošské hospody, kterému vévodí nádherná kachlová kamna.

Únavu z lyžování setřesete nejlépe opět aktivním odpočinkem. Doporučujeme soukromé fitcentrum pod parkovištěm lanovky. K dispozici je vám sauna, masáže, myostimulátor a solárium, které využívají zejména ženy, dobře je vybavena posilovna. Pro ženy je také určeno kondiční cvičení s hudbou v místní sokolovně dvakrát týdně, v pondělí a ve čtvrtek.

Ovšem nejen sportem živ je člověk na dovolené. Janské Lázně mají co nabídnout i v oblasti umění a zábavy. Secesní kolonáda na náměstí zaujme nejen pěknou architekturou, ale i poměrně rušným kulturním děním. Uvnitř máte možnost obdivovat hezký interiéř se stálou prodejní výstavou keramiky a umělecké fotografie. Každý čtvrtek se zde pořádají taneční večery, ale pozor, společenské oblečení je podmínkou. Jedenkrát týdně se konají koncerty převážně vážné hudby a sobota večer je vyhrazena na diskotéku pro starší a pokročilé. Mladší generaci zláká spíše atraktivnější diskotéka v Lesance - otevřena je denně kromě neděle a pondělí od 18.00 do 02.00 hodin. Dáváte-li přednost posezení s přáteli, čeká vás příjemné prostředí kavárny Sansouci Club, denně od 10.00 do 22.00, noční vinárna Špalky otevřena do 04.00, či Snack bar v budově kina Vlast. Velice moderní kino (jediné v okolí) hraje denně kromě úterý a soboty od 19.30. V kavárně Domov známé svými večery u krbu, se můžete dvakrát týdně zaposlouchat do zvuků varhan či harmoniky.

Tolik o Janských Lázních sportovních a kulturních. O tom, že jsou významným útočištěm pacientů, by byla docela jiná další kapitola.

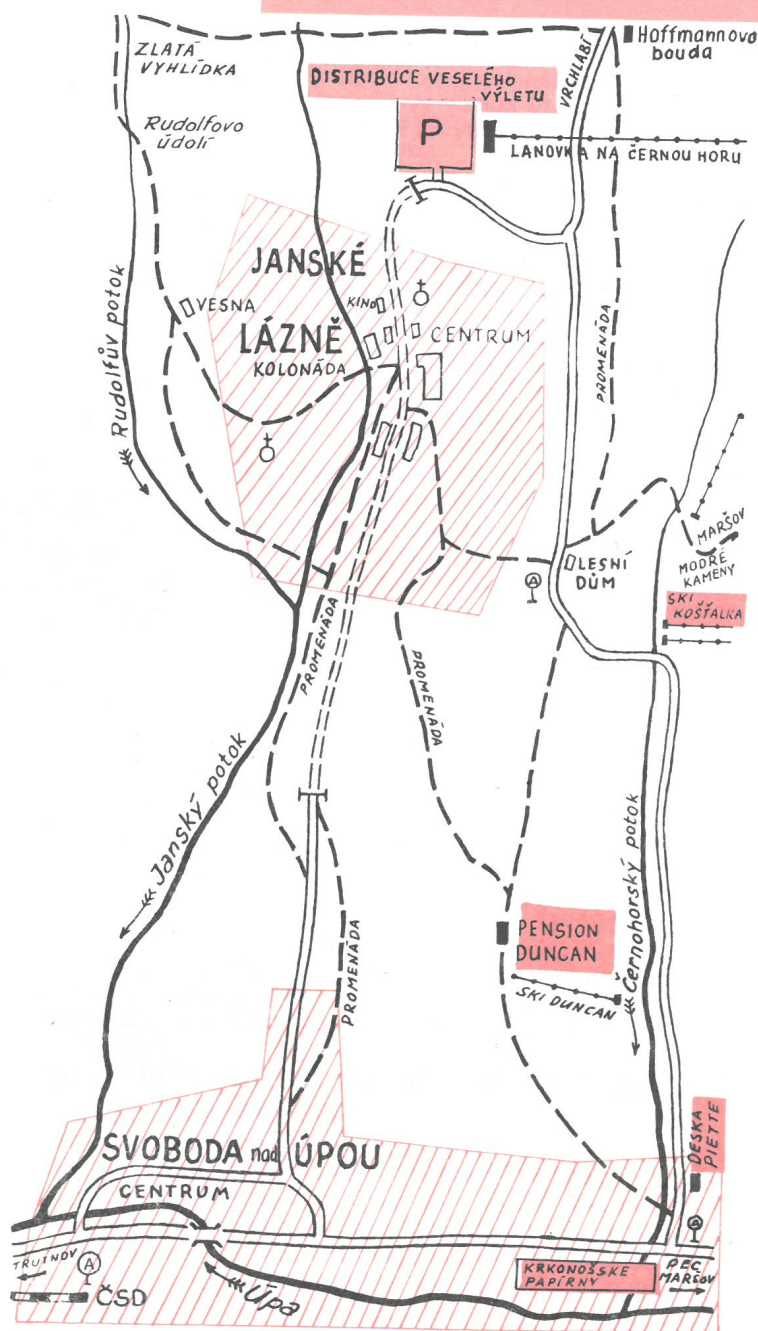
Vysoko na Černé hoře můžete navštívit známou Sokolskou boudu. Nabízí ubytování v pokojích turistického charakteru. I pro nebydlící hosty je denně otevřena restaurace od 7.30 do 19.30, v níž najdete velký výběr jídel včetně vyhlášených krkonošských specialit. Rychlé občerstvení doporučujeme ve snadno přístupné Udírně v suterénu boudy.

Okolí boudy má krásná místa pro túry na běžkách a dobré podmínky pro sjezdové lyžování. Kromě velké sjezdovky do Janských Lázní jsou přímo pod boudou dva vleky a široká louka vhodná i pro děti. I ve slabých zimách bývá na Černé hoře dostatek sněhu. Přímou v Sokolské boudě najdete kompletní služby skiservisu. Montují a seřizují tu lyžařská vázání, půjčují i prodávají celé lyžařské vybavení nebo jeho části. Po letech se na Černou horu vrátili koně. Hosté si mohou vyjet na saních pro šest osob od horní stanice lanovky k televiznímu vysílači. Je-li hostů méně, mohou se projet v malých saních tažených kobylikou, doprovázenou hříbětem.

Veselý výlet doporučuje osvědčené služby: Sokolská bouda na Černé hoře v Janských Lázních (pošta 542 25), vedoucí ing. Zdeněk Hach, tel. (0439) 942 455, domluvíte se i německy, snadný příjezd kabinkovou lanovkou.

Až zase jednou dáte přednost cestování autobusem před možnými útrapami dopravy vlastním autem a přijedete do Janských Lázní ze Svobody, nepamenejte se hned po vystoupení z autobusu podívat vlevo. Tam, naproti secesní kolonádě za rozlehlou lipou stojí Krakonoš. Stojí tu nějak odtrčeně, zapomenutě, socha mocného vládce hor. Jako by tu stál, zarostlý mechem odjakživa. A přitom je poměrně zcestovalý. Roku 1906 se prý podíval na výstavu až do Liberce.

V Janských Lázních na centrálním parkovišti je vaše auto v bezpečí.

Střed Janských Lázní je z pochopitelných důvodů uzavřen pro běžný provoz motorových vozidel. Přímo u nástupní stanice lanovky na Černou horu provozuje pan Václav Motyčka centrální parkoviště pro Janské Lázně a okolí. Spolu se svými zaměstnanci poskytuje nejlepší parkovací služby v Krkonoších. Automobily a autobusy jsou střeženy 24 hodin denně. Ze strážního domku zaručují elektricky ovládané závory, stoprocentní zajištění před krádeží. Pouze přes tyto závory je možné vjet do parkoviště nebo z něj vyjet. Přesto je po celou dobu pobytu vaše vozidlo pojištěno proti krádeži a poškození až do výše pěti milionů korun. Vozidla, u kterých hrozí zcizení emblémů, parkují přímo pod okny strážního domku. Na parkovišti je nepřetržitý provoz směnárny a od jara po celé léto si hosté mohou půjčit kvalitní horská kola. Přímo od vozů lze i v lyžařské obuvi pohodlně přejít k lanovce na Černou horu. Zároveň se dá z Černé hory sjet na lyžích až na parkoviště. Lyžařská cesta sem vede i od Hoffmannovy boudy. Do centra Janských Lázní vede z parkoviště pohodlná cesta. Za deset minut může být každý na kolonádě. V zimě je na parkovišti 350 míst k stání, pro jejich úplné využití a pohodlný provoz je zajištěno důkladné vyčištění celé plochy od sněhu.

Centrální parkoviště v Janských Lázních, provozuje Václav Motyčka, nonstop provoz, směnárna, výhradní distribuce sezónních novin Veselý výlet pro oblast Janských Lázní a okolí.

Málokdo ví, že horská obec Malá Úpa má vůbec nejstarší tradici zimních radovánek v Krkonoších a možná v Čechách. Již od roku 1815 se tu konaly vyhlášené jízdy na saních rohačích od Hübnerovy boudy na Pomezních Boudách do Kowar na severní straně hor.

Dnešní Malá Úpa nabízí zimním hostům především krásné terény pro vyjíždky na běžkách a několik lyžařských sjezdovek a vleků. Hlavní sjezdovka s kilometrovým vlekem JUNG je u kostela. Je snadné k němu sjet na lyžích a navíc denně vyjíždí rolba se zájemci v 8.00 hodin ráno z Pomezních Bud. Vlek JUNG je v celotýdenním provozu od 8.30 do setmění, od začátku února do 17.00 hodin. U dolní stanice je občerstvení. Další lyžařské vleky jsou u Spáleného Mlýna a v údolí Černé Vody na Pomezních Boudách. Čtvrtý lyžařský vlek bude spuštěn v lokalitě Smrčí u zastávky autobusu U dolu, až po vyřešení problémů s jeho privatizací.

Na Pomezních Boudách v domě obecního úřadu a pošty je denně otevřeno informační centrum (po-pá 8.00-18.00, so a ne 9.00-17.00 hodin). Zároveň je tu směnárna, turistická agentura s prodejem map, propagačního materiálu a dalšího zboží.

Malou Úpu tvoří centra na Pomezních Boudách, kolem Spáleného Mlýna, maloupského kostela a různé odlehlé osady. Horská silnička z Pomezních Bud kolem kostela do Spáleného mlýna je v zimě zavátá. Jezdí tu pouze sněžná vozidla. Pro přepravu zavazadel i osob po zásobovacích cestách do neprůjezdných oblastí slouží taxi - rolba firmy JUNG (tel. 966 208), v době od 7.00 do 18.00 hodin denně, v pátek až do 21.00. Provoz a hlavně parkování vozidel podléhá regulaci (viz str. 17). Zvlášť na Pomezních Boudách se tvoří závěje, je dobré vozit s sebou lopatu a sněhové řetězy. V případě nutné pomoci lze volat Jiřího Škodu (966 233 nebo 966 324), který zajišťuje kromě stálé pohotovosti Horské služby vyprošťování vozidel a v nouzi i drobné opravy vozů.

Z Malé Úpy přes Jelenku a Svorovou horu vede trasa hezkého výletu na vrchol Sněžky. Po celou dobu jsou krásné výhledy na českou i polskou stranu Krkonoš. Ještě před túrou se u Horské služby přesvědčte o bezpečné průchodnosti cesty a určitě se nevydávejte na tuto horskou túru za špatného počasí.

Na běžkách zastrčenými kouty Malé Úpy

Jestli už máte dost shonu horských středisek, pojedte na túru po krásných a klidných místech Malé Úpy. Putování začíná pod Žacléřskými boudami. Sem přijedete autobusem nebo autem na zastávku a malé parkoviště U dolu. Z Pomezních Bud je lépe sjet na lyžích, a protože podél silnice to není ta pravá jízda, raději se vydejte po žlutě značené cestě směrem k Jelence, po krátké chvilí z ní uhněte na zeleně značenou cestu

dolu k Padolské boudě. Další 500 metrů už musíte jet podél silnice, až za první most přes potok Smrčí. Dávejte dobrý pozor, abyste nyní odbočili na správnou cestu. Není značená a začíná hned za mostem, to je asi 300 metrů od zastávky U dolu. Jedna chalupa Žacléřských bud je trvale obydlena, proto je cesta k ní vždy prošlapaná. Až sem budete stoupat do kopce, jakmile však dorazíte na lesní cestu pojedete krásným horským lesem s mírnými sjezdy a výstupy. Myslím, že tuto část túry oceníte. Klidné tempo jízdy vás za necelou hodinku dovede na Niklův Vrch. Je to jedna z původních maloupských lučních enkláv, kde čtyři ze šesti chalup jsou staré původní. Podrobněji si je přijedeme prohlédnout až v létě, nyní nám připadají pod sněhovými čepicemi všechny stejné. Z lesní cesty, která pokračuje rovně na Šimovy chalupy, uhněte doleva a kolem krátkého lyžařského vleku do protějšího rohu Niklova Vrchu. Po uježděné cestě od dvou obydlených bud sjedete lesem zpět dolů k silnici. Pokud nechcete pokračovat, můžete se vrátit k zastávce U dolu. Od Červeného kohouta, jak říkáme krásné chalupě, u níž ústí cesta z Niklova Vrchu, je k zastávce asi 300 metrů nahoru. Vytrvalým lyžařům radím dát se doprava, i když musíte vzít na 400 metrů lyže do rukou. Dole je autobusová zastávka Černá voda a odbočka přes most do dalšího krásného údolí. Zahnete sem a u malé přehrady přejedete na lyžích další most. Mírně stoupáte zalesněným údolím k Pomezním Boudám. Než se objeví první chalupy Rottrových bud, chvíli to potrvá. Kdo spěchá do Spáleného Mlýna, může přes Rottrovky vyšlapat ke kostelu a sjet dolů, ale lepší a vždy projatá cesta vede z Pomezních Bud, kam za chvíli vystoupáte z osady Černá Voda. Protože větší část túry vede po málo užívaných cestách, dobře namažte lyže, aby vás nepřekvapila ani hlubší stopa, v níž lyže kloužou.

Abyste mohli načasovat své túry a lyžování na autobusy, které spojují Malou Úpu s Pecí, uvádíme všechny spoje, které můžete použít. Uvedené linky vás vezmou i s lyžemi. Buďte zvlášť u odpoledních autobusů z Pece a ranních z Pomezních Bud včas, bývají v sezóně plné. Další informace vám poskytne kanclář ČSAD v Peci pod Sněžkou (962 480).

Přímé autobusy: Pomezní Boudy - Pec pod Sněžkou (L = jedí v době od 23.12.1992 do 20.4.1993): 7.25, 8.55L, 11.50L, 15.40, 17.30L

Z Pece na Malou Úpu: 8.15L, 10.50L, 15.00- (jen so+ne+školní prázdniny), 16.45L

S přestupem na Křižovatce ("odbočka k Malé Úpě"): Z Pomezních Bud a z Křižovatky do Pece: 6.55/7.15 (bez lyží), 10.05/10.33, 14.10/14.30, 17.30/18.20

z Pece z Křižovatky na Malou Úpu: 6.35/6.50, 8.10/8.55, 12.35, ve všední dny 13.00/13.28, 14.25 ve dnech školního vyučování 14.38, 15.55/16.23, 18.15/19.10.

Na Křižovatce jsou dvě zastávky autobusů. U hostince je zastávka pro přímé autobusy, o 150 metrů níž je zastávka pro autobusy s přestupem.

Na Pomezních Boudách je vedle parkoviště horský pension Popelka spravovaný obětavým Lubošem Moclem. Jeho péče o spokojenost hostů přispěla k dobrému jménu pensionu. Ubytování se snídání je vhodné i pro rodiny s dětmi. V těsném sousedství je restaurace Lesní zátíší. Lyžařský vlek se sjezdovkou je vzdálen pět minut chůze od pensionu. Lyžařské vybavení si tady mohou vypůjčit i neubytovaní hosté. K dispozici je i satelitní televize. Luboš Mocel otevřel na Pomezních Boudách u autobusové zastávky malý obchůdek Popelka, kde vedle základního sortimentu potravin prodává bohatý výběr nápojů, včetně výborného piva Budvar.

Veselý výlet doporučuje osvědčené služby: Pension Popelka v Horní Malé Úpě (pošta 542 27), správce Luboš Mocel, tel., fax (0439) 966 385, ubytování se snídání, otevřeno stále, domluvíte se i německy.

Z odkazu Mohornova mlýna

Ještě než se začalo tomuhle místu říkat Spálený Mlýn, stál tu krásný dům. Už dávno nesloužil svému původnímu účelu, ale pověst nejvýznamnějšího stavení ve vsi si zachoval. Jeho jméno Mohornmühle, Mohornův mlýn, připomínalo nejstarší časy Malé Úpy. Mohornové byli jedni z prvních osadníků, kteří v roce 1566 přišli do divokého pralesa kolem říčky Malá Úpa kácet les. Nejstarší maloúpská stavení byla postavena právě v těchto místech. Sto let staré fotografie zachycují snad vůbec první chalupu, která stála proti mlýnu za řekou, kde dnes roste jen olšové křoví. Jak dlouho Mohornové mlýn provozovali nevím, ale jisté je, že byli mezi zakladateli horské obce a jsou i jedněmi z posledních původních osadníků, kteří ještě v Malé Úpě žijí. Příběhy této rodiny ze života na Žacléřských boudách v Horní Malé Úpě jsou plné neúnavné práce. Patří do nich také řada krásných betlémů a Krakonošů.

Ale to bude jiné vyprávění. Teď musím vzpomenout povídání maloúpského pamětníka Reimunda Sagassera. Když mi ukazoval balíček starých pohlednic a fotografií, až dlouho vůči jiným krásným obrázkům laskal pohlednici na niž byl Mohornmühle. Nad tou pohlednicí si vzpomněl, jak se setkal s nejstar-

ší historií tohoto domu. Asi v roce 1948 planýrovali zbytky vyhořelého mlýna, když úplně v nehlubším místě vykopali prastarý mlýnský kámen. Snad nejstarší mlýnský kámen z Malé Úpy, který mlel mouku těm prvním osadníkům. Na jeho uchování bohužel nebyla dobrá doba.

Od poloviny minulého století stála u mlýna brusírna dřeva. Spolu s mlýnem využívala vodní pohon horské říčky přivedené k oběma objektům dlouhým dřevěným náhonem. Později byla brusírna upravena na šindelárnu vyrábějící střešní krytinu pro celou Malou Úpu.

Do roku 1902 byl Mohornův mlýn skutečně mlýnem, ale už od velké povodně v roce 1882, která jej vážně poškodila, jeho provoz zkomíral. Snad proto byl zbořen a na uvolněném místě Wenzel Adolf postavil krásný hotel. Nejstarší část mlýna přece jen ponechal a přilepil k ní nové hrázděné stavení. Stavby se k sobě příliš nehodily, ale Adolf věděl co dělá. V původní světnici totiž nocoval v roce 1779 budoucí císař Josef II. Tato skutečnost dokládána císařským zouvákem na boty a jídelním pří-

borem, zajisté i původní interiér s ka-chlovými kamny lákal hosty z celých Krkonoš. Jenže právě původní stará část mlýna způsobila nepřímo konec hotelu. V roce 1941 hořela sousední chalupa, dobře patrná na fotografii, a požár se snadno přenesl na dřevěnou část hotelu. Mohornův mlýn vyhořel a s jeho zánikem skončily pro maloúpské osadníky na dlouhou dobu i dobré časy. Snad právě proto se všichni maloúpsští rodáci při prohlížení obrázků z Malé Úpy vždy dlouze dívají na ty s Mohornovým mlýnem.

Obecní úřad připravuje na dnešní parkoviště Spálený Mlýn stavbu malé restaurace s dalšími službami. Význam a historie Mohornova mlýna je výzvou pro architekty. Mají jedinečnou příležitost navázat na tradici někdejšího domu a tím přispět k obnovení krásy vstupního místa do obou údolí Malé Úpy.

Mohornův mlýn v r. 1930

Pension Rusalka

Klasický pension Rusalka je dobře znám stálou kvalitou a rozsahem služeb. Jako přirozené centrum Spáleného Mlýna nahrazuje proslulý, ale zaniklý Mohornův mlýn. Kromě ubytování je hosty využívána restaurace s dobrou kuchyní a příjemným prostředím. Střežené parkoviště Spálený Mlýn je 200 metrů od Rusalky. Stejně daleko odtud je i veřejný lyžařský vlek. Ubytovaní hosté si mohou lyžařskou výbavu a saně zapůjčit přímo v pensionu.

Veselý výlet doporučuje osvědčené služby:

Pension Rusalka v Dolní Malé Úpě, (pošta 542 27), majitel Zdeněk Mikeš, tel. (0439) 966 311,

fax 966 370, ubytování a restaurace, která je otevřena pro veřejnost denně mimo úterý od 10.00 do 20.00 hodin, v neděli jen do 14.00 hodin. Domluvíte se německy a anglicky.

Kdo by na počátku zimy postál chvíli před boudou, na jejímž štítě je ozdobným písmem vyveden nápis: Krkonošská detektivní kancelář, určitě by uviděl místního starostu, jak nerozhodně přešlapuje okolo záhonků s květinami, které už ožehl první mráz. A kdo by pořádně natáhl uši, uslyšel by, jak ten vousáč žaluje. Komu? No, přece se stačí podívat do okýnka u boudy. A kdo že to tam je? Přece detektiv Kohát.

A Kohát poslouchá starostu a přikyvuje hlavou.

"Prostě se nám ztratil skokanský můstek, inspektore," letí průvanem od starostových úst ke Kohátovým uším. "Včera večer ještě stál na svém místě a dneska ráno byl fuč!"

Detektiv si v okně boudy rozdýmal svou fajfku a vypustil do údolí oblak mlhy až se starosta rozkašlal.

"Jenom nevím, jestli je ten můstek zapotřebí vůbec hledat..." řekl po chvíli a s faječkou v ruce se pak pro otázku díval starostovi do očí. Oba věděli své. A co? No, třeba to, že minulou zimu to se skokanským můstkem v Peci nebylo k vydržení. Nejříve bylo sněhu jako šafránu, tu a tam dopadla nějaká vločka na stráž do suché trávy, ale na lyžování to nebylo ani trochu. A když se potom roztrhly duchny a sníh zasypal i pařezy, začalo pro změnu trápení se skokanským můstkem.

Kdo tomu nevěřil, musel se jít podívat. A bylo opravdu na co. Dokud skokan nevylezl na jeho vrcholek, nedělo se docela nic. Ale jakmile se první z hochů odlepil od černého okénka, už byl malér jako vymalovaný. Můstek se otočil o devadesát stupňů doleva a rnilý hošan letěl někam, kam vůbec, ale ani trochu, nepočítal. A jak mohl skončit? Hlavou v závěji. A ten druhý za ním se posadil o kousek dál. Ale tohle k měření skoků vůbec nebylo. Jindy se můstek otočil úplně dozadu a za malou chvíli docela kolem své osy. A někdy i dvakrát po sobě, takže když se na skokanském můstku někdo odrazil na lyžích o třech žlábcích, skok vypadal, jako by se lyžař utrhł z řetízkového kolotoče. Ale to nebylo zdaleka všechno. Můstek si za několik dnů klidu, to když se už chlapci báli přejít i kolem, nacvilčil pozici "kočičí hřbet". Jen se skokan odrazil, můstek se vytrčil kdesi v polovině vzhůru a sportovce vystřelil jako barevnou kouli kamsi k lesu. Pro dalšího odvážlivce si naopak připravil cvik zvaný "údolíčko". To se totiž prohnul docela opačně. Tak skokan sice dojel na konec můstku, ale potom pozadu pomalu sjížděl do nejhlubšího bodu.

Takhle to tedy vypadalo při loňské zimě. A letos si jednoduše můstek zmizel. Ale nebyl by to detektiv Kohát, aby všechno hned neřešil. Než si starosta promnul oči, už mu z okénka Kohát hlásí první zprávu: "Můstek je na světě, stojí na křižovatce u Městce Králové".

Jak se vše tak rychle dozvěděl? To bylo Kohátovo tajemství. Detektiv dokonce už i věděl, proč můstek vyváděl minulou zimu taková alotria a proč i letos zmizel.

"Oni ti vaši sportovci, starosto, začali být přenáramně slavní. Pro jednoho byl můstek malý, druhý vzpomínal zase na alpské ledovce. A tak začalo to jeho trojčení. A snad mu havrani, tím jejich věčným krákáním, našeptali, že když je malý tady v horách, v rovinách bude největší".

Takhle Kohát hned starostovi vysvětlil celou záhadu zmizení skokanského můstku. A čtrnáct dní si vyžádal na další zprávy. Bylo nebylo. Dva týdny uběhly jako voda vodovatá. A když už i ta poslední vlnka vymezeného času šplouchla o jez pod městským úřadem, stál na jeho prahu pan Kohát s dýmající faječkou v ústech, jinak také majitel Krkonošské detektivní kanceláře, která nosila svou hrdou zkratku KRDEK.

"Tak jsem, starosto, tady," ohlásil se předpisovým klapnutím podrážek o sebe v místě pat a hned si do starostova popelníku fajfku vyklepal. "Zprávy to veselé nejsou, ale pro potěšení nesu něco také..."

A starosta naslouchal.

Skokanský můstek stál u Městce Králové v poli. Zprvu se seběhli všichni kluci z okolí. Lezli nahoru a zase dolů, seskočit se odvážil jenom Jakub Pochop, ale ten hned skončil v sanitce a po chvíli jízdy pod péčí místních pánů doktorů.

Když pak rodiče dětem zakázali na to monstrum, a říkali to tak opravdu - monstrum - , i sáhnout, můstek se odstěhoval k Hořicím. A tady, podle detektiva Koháty, zapůsobily autobusy jezdící z Pece do Prahy. Stačilo, aby na jejich střeších ležely duchny pravého a nefalšovaného krkonošského sněhu. To s naším můstkem pořádně zacukalo, protože i když jsou Hořice v Podkrkonoší, sníh sem přijde často jenom žmuknout.

"Tak jak je to s můstkem teď," nevydržel starosta rozvleklost Kohátova vyprávění.

"V tom je právě háček," fukl se detektiv do čela. "Došplhal se jak píďalka až do Trutnova a usadil se nad stadionem... a dost. Ani o píď dál..."

Bylo tomu tak skutečně. Dokonce se Kohát se starostou vyjeli do Trutnova na můstek podívat. Ale opravdu jenom podívat, protože jim nic jiného nezbyvalo. Pravda, mohli přemlouvat, docela určitě mohli přesvědčovat, ale kdo by mluvil do betonu. Kdepak! Ani kdyby prosili, nic by se nestalo. Tohle věděli oba. Odjeli prvním autobusem do Pece pod Sněžkou a o skokanském můstku už nemluvíli.

A kdo to vůbec ví, že ten trutnovský skokanský můstek měl stát v Krkonoších? Kdo to ví? Snad ty největší kameny v Úpě, ale ani ty si možná už nevzpomenou..

Jedno je jisté. Můstek tu stojí a nikdo na něm neskáče.

(Pozn. redakce : Finanční částka na výstavbu skokanského můstku ve východní části Krkonoš byla tehdy přidělena, ale ti dole dlouho nevěděli co vlastně chtějí, ti nahoře tomu nerozuměli, okresní město chtělo vše tehdy pro sebe. Mezitím zařehotal úřední šiml a tak stojí skokanský můstek v Trutnově. Děkuje známému pohádkáři panu Luboši Zelenému za převyprávění příběhu moderní pohádkou.)

Pro zimní sezónu jsme připravili prodejní výstavu **Z veselých výletů**. Společně s našimi přáteli se představíme fotografiemi z výprav po celém světě. Vážíme si skutečnosti, že se nám podařilo do galerie Veselý výlet získat práce od několika významných fotografů - čundráků a horolezců. I přesto, že se prezentují na četných výstavách, je naše galerie jediným místem, kde své fotografie prodávají. Většina barevných fotografií je na anglickém materiálu CIBA-Ilford nebo nově Ilfochrom, který dle sdělení firmy má barevnou stálost 100 let. To samozřejmě nemůžeme doložit, ale jak říká Ota Horský, zná fotografie pověšené na slunci přes 20 let a zůstávají bez sehemenní změny. Ve své profesionální fotolaboratoři Ota Horský pracuje s tímto materiálem jako jeden z mála v Čechách. Zpracovává na něm snímky i pro Veselý výlet.

Radko Tásler je speleolog neboli jeskyňář. Působivost jeho krásných fotografií z podzemí umocňuje jedinečnost zachycených objektů. Ve Veselém výletu vystavuje fotografie ze své nejúspěšnější výpravy. V roce 1990 objevili se skupinou albertických jeskyňářů největší podzemní dóm na Novém Zélandu. Pronikli do mnohakilometrového jeskynního systému, který později nazvali Bohemia. Tady našli unikátní krápníkovou výzdobu s kalcitovými i aragonitovými krápníky, které jakoby nedbaly zákonů zemské gravitace a rostou v celých spletech všemi směry. Je úžasné, že se Radkovi podařilo při těžké objevitelské drině pořídit vystavované fotografie. Objev Bohemie byl v roce 1990 největším úspěchem speleologů celého světa. Svou kolekci Radko Tásler doplnil snímky z rozmanité přírody Nového Zélandu. Všechny fotografie jsou na materiálech CIBA-Ilford.

Miroslav "Lanč" Šmíd - je už legendou alpinismu. Není možné a ani nutné vyjmenovat všechny jeho super výstupy. Lezl a fotografoval ve všech významných horách světa. Na výpravách bere fotoaparát všude s sebou a bez ustání mačká spoušť. Dříve mu ruksak plnila ještě kamera a další "nadobíčko" pro různé druhy záběrů. Teď mu k práci "stačí" Leica s výměnnými objektivy. Při sólovém prvovýstupu na západní stěnou Ama Dablam, což je překrásný himalájský

Profesionální fotografové **Jiří Havel** a **Ctibor Košťál** mají hodně společného. Jsou z Trutnova, fotografoují především Krkonoše, jejich snímky jsou technicky dokonalé a co je v tuto chvíli důležité, rádi se s fotoaparátem toulají světem. Jiří Havel v galerii vystavuje fotografie z Himaláji, Patagonie a fotograficky vděčného jihozápadu USA. Ctibor Košťál připravil snímky z Afriky, na kterých zachytil třeba kontrast oáz v poušti. Vyprahlá cihlově červená hlína vytváří spolu se zelení v okolí vody působivý obraz. V černobílém provedení jsou fotografie stejně krásné.

Na fotografiích z mých čundrů můžete vidět třeba dalajlamův palác Potala a také velkou zlacenou sochu Budhy v klášteře Ramoche v Tibetu. Prastará socha se ztratila během kulturní revoluce. Jen náhodou byla jedna půlka sochy nalezena v Číně mezi starým železem a druhá na smetišti ve Lhasě. Já jsem ji fotografoval za zajímavých okolností po jejím opětovném umístění v klášteře. Spolu s kamarády jsme pronikli v roce 1988 jako vůbec první Čechoslováci přes ledovec Ronghpu pod severní stěnu Everestu. Odtud jsou i fotografie nejvyšší hory světa a kláštera Ronghpu, který posloužil jako předobraz Hiltonovu kláštera Šangrila v krásné knížce Ztracený obzor. Myslím, že se vám budou líbit i fotografie z působivého prostředí Grand Canyonu, Aljašky nebo skalních oblastí Utahu. Všechny jsou na materiálu CIBA-Ilford.

Kromě výstavy Z veselých výletů vás chceme pozvat i k prohlídce umění, spektrum galerie je široké. V letní sezóně se velmi líbily akvarely **Květy Krhánkové** a rytiny i linoryty **Standy Špeldy**. Oba znáte ze stránek Veselého výletu. Z krkonošské tematiky vás jistě zaujmou krásné fotografie **Karla Hníka** a již zmíněných autorů Jiřího Havla a Ctibora Košťála. Všichni patří mezi nejlepší krkonošské autory a jejich fotografie můžete získat téměř výhradně ve Veselém výletu. **Alena Táslerová** maluje

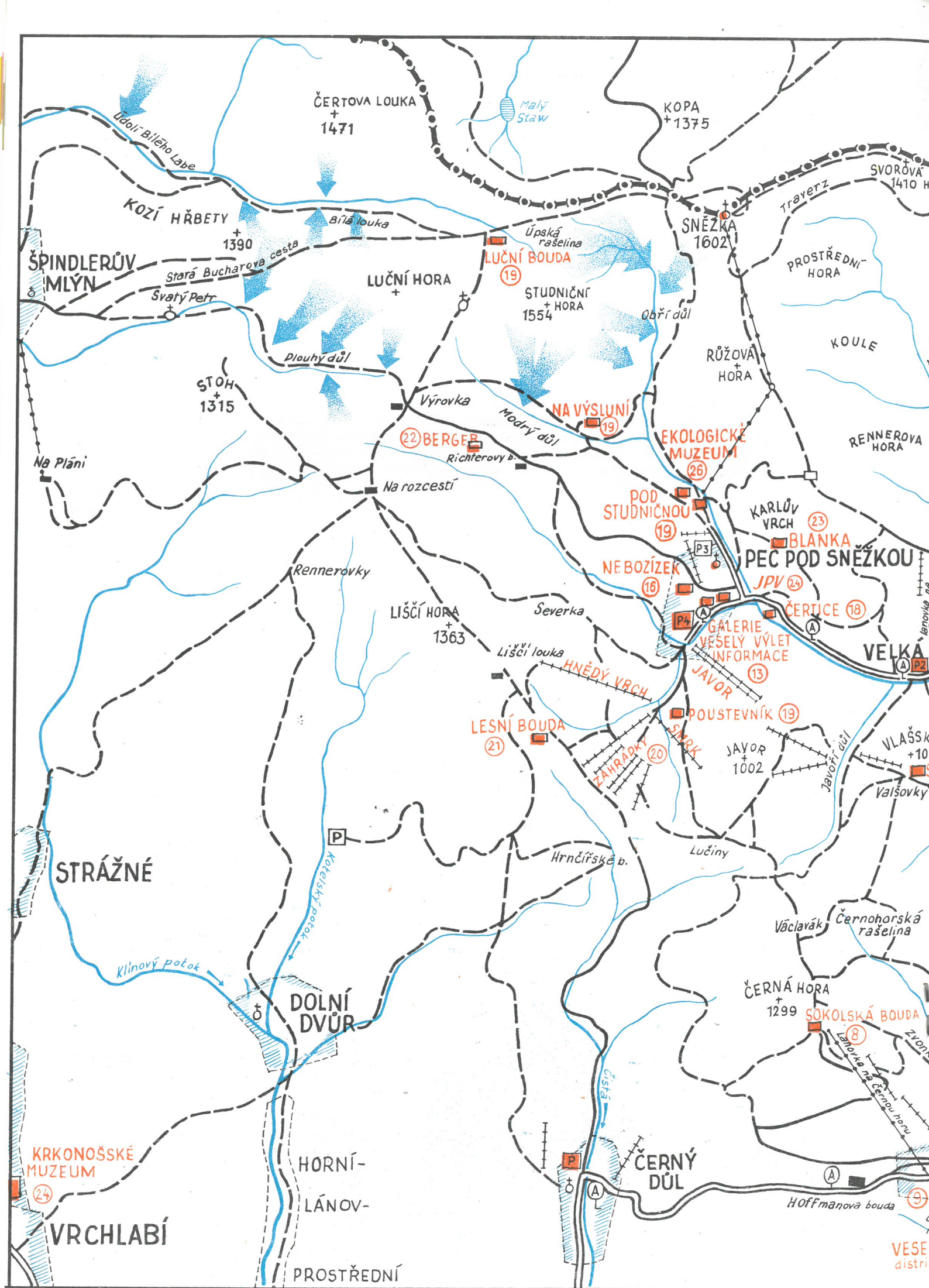
"Materhorn", se Mirek odlehčil tím, že hodil ruksak dolů. Jeden foták si ale nechal na krku. Jen stěží potom slezl dolů, ale my můžeme vidět himalájské ranní panorama z vrcholu Ama Dablam s Everestem a Lhoce uprostřed. Čtyři sezóny Lanč čekal v Patagonii na jihu Latinské Ameriky na dobré počasí, až se dočkal. Za jeden týden vylezl tři pověstné věže - Aguja Poincenot, Fitz Roy a konečně i Cerro Torre. Při "čtyřletém" čekání udělal v Patagonii krásné snímky. Když jsme se bavili nad fotografií z vrcholu Cerro Torre, prohlásil Míra svým osobitým stylem: "Ta mě stála 300 tisíc". Můžete ji ve Veselém výletu vidět. Ale Mirek Šmíd je romantik a jeho alpinismus je romantika, i když to říká jinak: "Alpinismus je hra a hory jsou velký divadlo s uchvatnými kulisami, kde jako herci - pohybující se detaily, jsou lidé, horolezci, domorodci i vše živé"

Na zeměkouli je 14 osmitisícových kopců. **Josef Rakoncaj** vylezl na osm z nich. Jako dosud jediný člověk na Zemi si troufl vystoupit dvakrát na druhou nejvyšší horu světa - K2 neboli Chogori. Jiskrový snímky zdobí galerii Veselý výlet, jediné místo, kde jsou k prodeji. Všechny jsou na materiálu CIBA-Ilford. A přesto nemohou zachytit všechny útrapy a drinu při fotografování v extrémních podmínkách osmikilometrové výšky Karakoramů a Himaláji. Už jména zachycených objektů v nás vyvolávají úctu a obdiv: jižní stěna Manaslu, hlavní hřeběn Annapurny, Trango Tower, severní stěna Mount Everestu

je a kreslí především krkonošské kvítí, ale najdete tu i její zimní kresby chalup. Spolupracujeme s několika keramiky, zvláště upozorňujeme na keramické obrázky, kachle a šperky **Aleny Sysové** a zajímavé provedení Krkonoše od **Radky Šimkové**. Původní krajkou a krajkové šperky jsme získali od **Marcely Hovadové**. Sbírkové kameny a šperky s polodrahokamy vystavuje **Vláďa Lášek** a mineralog **Mirek Zeman**, který má jednu z největších sbírek minerálů v Čechách. Úspěšný akademický malíř **Milan Chabera** ve Veselém výletu vystavuje svou zajímavou grafiku. Stejně jako v létě tu můžete potkat staré Krkonoše na dobových fotografiích. Mezi speciality naší galerie patří pohlednice. Snažíme se pro vás sehnat ty nejlepší vydávané pohlednice z východních Krkonoš. Největší úspěch mají kvalitní jednoobrázkové pohlednice fotografa **Petra Tomana**. Vedle krkonošských motivů u nás můžete koupit pohlednice s uměním a novinkou jsou ručně dělané pohlednice z pravých fotografií. Jejich malý náklad, např. Mirek Šmíd připravil své nejlepší snímky pouze v 50ti číslovaných exemplářích od každé série, zajišťuje jejich jedinečnost.

Galerii Veselý výlet vás rády provedou **Věra Kalábová** a **Renáta Haisová**. Obě dámy mluví také dobře německy. Těšíme se na vaši návštěvu, přijďte se podívat.

Pavel Klimeš

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OST RIESENGBIRGE

1:50 000 - ZIMA-WINTER 1993

BLANKA (23) doporučená služba

Empfohlte Dienstleistung

veřejná silnice - Öffentliche Straße

místní a lesní silnice - Ort- und Waldstraßen

lesní cesty a chodníky - Wald- und Fußwege

úpa potok - řeka - Bäche und Flüsse

lanová dráha - Seilbahn

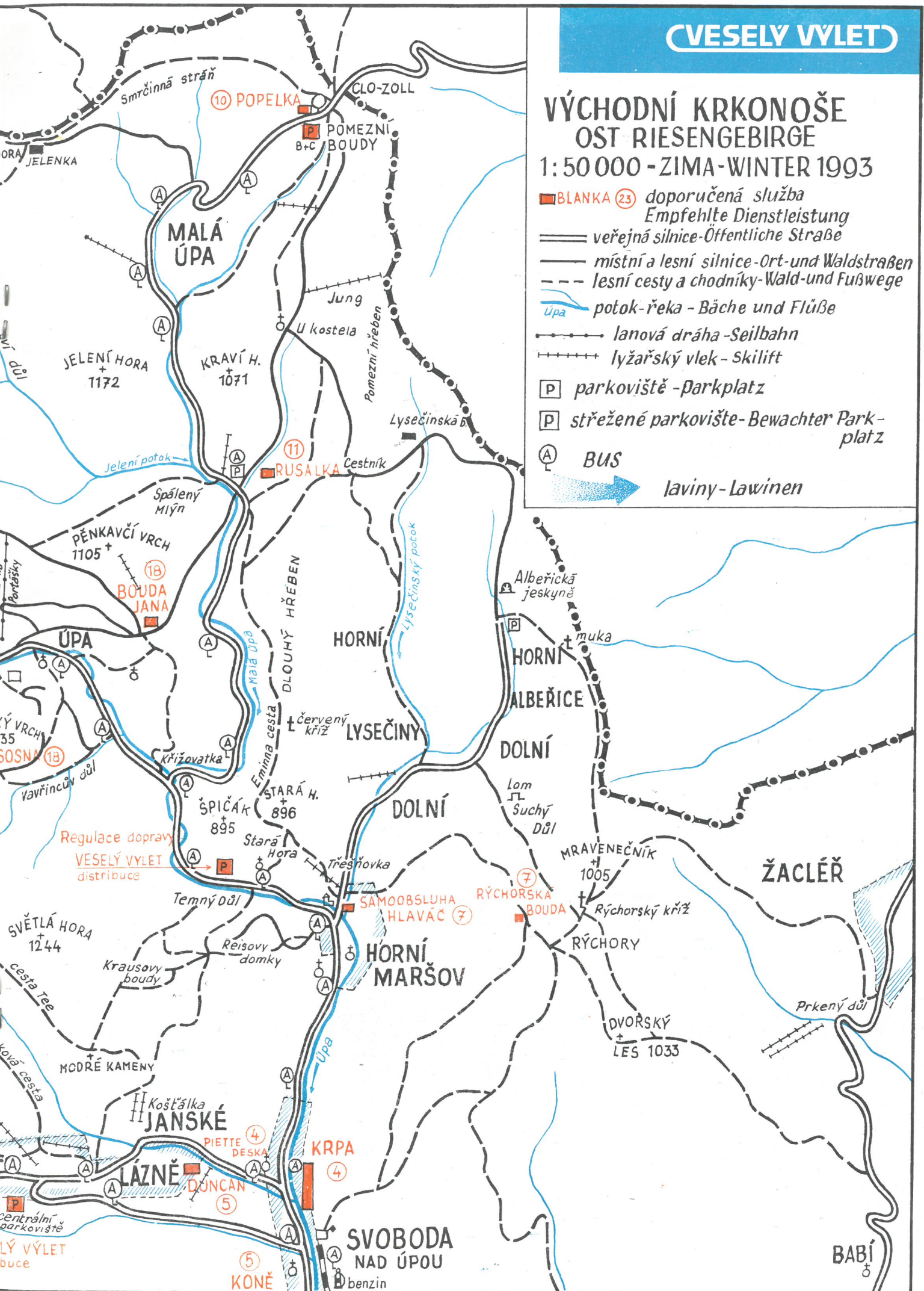
lyžařský vlek - Skilift

P parkoviště - Parkplatz

P strážené parkoviště - Bewachter Parkplatz

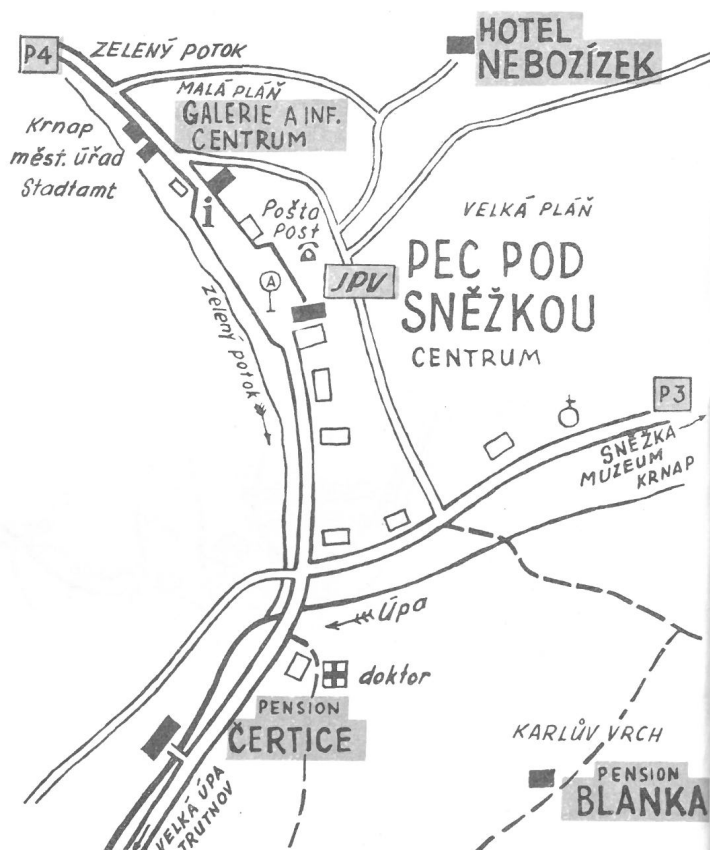
A BUS

laviny - Lawinen

Velká Úpa a Pec, které spolu tvoří město Pec pod Sněžkou, mají v zimě svým hostům co nabídnout. Je přirozené, že se vše točí kolem lyžování. Sjezdovky v Peci patří mezi nejlepší v Čechách. Poloha Krkonoš zajišťuje tradičně dobré sněhové podmínky. V lyžařském středisku SKI Pec jsou vleky a sjezdovky různé náročnosti výhodně všechny blízko sebe. Menší vleky a sjezdovky jsou přímo uprostřed města. Ve Velké Úpě je hlavní sjezdovka na Portáškách. Ta je také upravována sněžným vozidlem. Z Pece jsou nejnázřejší přístupné nejvyšší partie Krkonoš, samozřejmě i lákající Sněžka.

Město s 545 obyvateli přivítá v plné sezóně denně až 14 tisíc hostů, z nichž se 10 tisíc může v Peci pod Sněžkou ubytovat. S probíhající privatizací se zpřístupňují další a další objekty pro hosty. Služby se zkvalitňují a každý si může vybrat, kde se ubytovat, najíst nebo bavit. V zimě je ale zájem hostů o pobyt v Peci vyšší, než počet míst volných k ubytování. Ani na vlecích, na sjezdovkách, v hospodách nebo v tančírnách město nemůže uspokojit všechny zájemce. Nejvíce hostů přijíždí od 25. prosince přes Silvestra a od začátku února do Velikonoc. Naopak tradičně volno bývá na horách v lednu, především prvních 14 dnů po vánočních svátcích. Přitom jsou často výborné podmínky pro lyžování, i když bývá větší zima v důsledku každoroční lednové tlakové výše s kontinentálním prouděním vzduchu. Po Velikonocích zájem hostů vždy prudce opadá, přestože i po nich bývá hezké lyžování na volných sjezdovkách. Také předjarní výlety na běžkách po hřebenech Krkonoš při veselém sluníčku potěší sportovce. Menší zájem hostů bude rovněž ovlivňovat ceny směrem dolů. Stále opomíjené zůstávají krásné dny kolem prvního máje a potom koncem září a v říjnu, kdy je u nás v Krkonoších nejkrásněji. Ale o tom snad až v letním vydání Veselého výletu. Teď se raději spolu vydejme na lyže do strání pod Sněžkou, nejvyšší horou Čech.

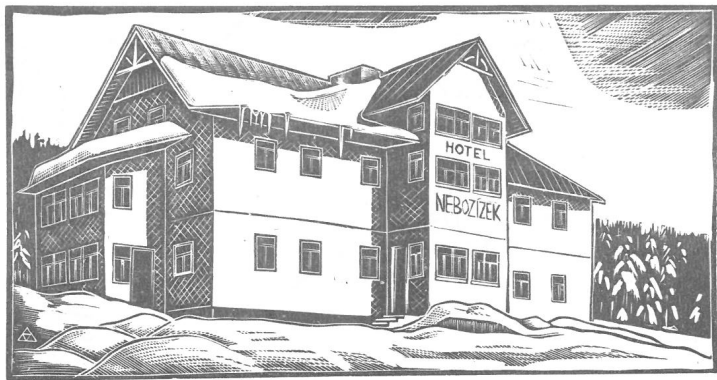

Ke Kopeckým do hotelu Nebozízek

Míša Kopecký patří do nové generace krkonošských boudařů a hoteliérů. Do Pece nepřišel odjinud, ale úplně od malinka žil na samotě Jeleních luk a mládí prožil doslova na lyžích, když se přestěhoval s rodiči na boudu Jitřenka uprostřed sjezdovky Hnědý Vrch. Lyžovat umí velmi dobře, ještě nedávno jezdil nejvyšší domácí soutěže. Má-li dnes volnou chvíli, jde si zalyžovat na Javor a tam Míšu nemůžete přehlédnout. Tak krásně umí sjet kopec jen několik kluků z Pece. Vedle lyžování se Míša věnoval velkému úkolu, aby se stal dobrým hoteliérem. Hodně odkoukal od rodičů, po studiu na hotelové škole absolvoval obor obchodu na vysoké škole ekonomické. Míša si velmi cení dvouleté praxe v rakouském hotelu Elisabeth v Kirchbergu poblíž Kitzbühlu. Před rokem koupili s manželkou Helenou hotel Nebozízek. A musím přiznat, že je Míšova důkladná průprava poznat na kvalitě služeb. Je tu prostě hezky. Navíc ho-

tel Nebozízek stojí na výhodném místě, je zároveň v centru města i trochu o samotě. Na náměstí v Peci je odsud sotva 10 minut a za hotelem začíná les, který se táhne až na Liščí horu a ani tam nekončí. Přímo u hotelu je louka s lyžařským vlekem. Na ní začínali lyžovat všichni skvělí lyžaři z Pece - Míša a Ivan Sochorovi, Tomáš Porubský, Petr Kakeš, Fanda Kolín a další, kteří potom závodili o světové, evropské i jiné poháry.

Do restaurace přicházejí hosté, aby si vybrali z bohatého jídelníčku od domácí česnečky, přes biftek až po zmrzlinové poháry, nebo večer prostě posedět v příjemném prostředí klasického horského hotelu.

Hotel Nebozízek v Peci pod Sněžkou (pošta 542 21), majitel ing. Miroslav Kopecký, tel. (0439) 962 251, ubytování v pokojích s vanou, sprchou či umývadlem, společenská místnost s TV a satelitem, půjčovna lyžařského vybavení, v plné sezóně doporučujeme pro večerní návštěvu restaurace rezervaci míst. Restaurace je otevřena stále od 10.00 dopoledne do noci, v létě je v úterý zavřeno, od časného jara je tu i posezení na terase. Letní parkování u hotelu, v zimě na veřejném parkovišti. Kontakt je možný i přes informační centrum Veselý výlet, domluvíte se dobře i německy a anglicky.

Vážení přátelé,

zimní sezóna začíná. Padá sníh, přicházejí první mrazy. Leckteré nepořádky budou milosrdně zakryty sněhem, leckteré v létě používané cesty a místa budou "Paní Zimou" uzavřeny i pro "Jeho veličenstvo automobil". Parkovací plochy se smrsknou na zimní dovolený a možný stav. Jako každoročně, najednou všichni zjistíme, že parkovacích míst je ve špičkách méně než je zapotřebí, že musíme parkovat ve větší vzdálenosti od místa bydliště nebo ubytování. Prosím Vás, buďte tolerantní, parkujte pouze na vyhrazených místech. Když Vaše auto stojí tam, kde to nevadí pouze Vám, určité omezujete čistící a posypové mechanismy, sanitky a vozy Horské služby a v neposlední řadě zásobování. Prosím, nezvyšujte riziko úrazu ostatních návštěvníků a možnost poškození Vašeho auta. Je škoda si kazit pobyt třeba i zbytečnou újmou Vaší peněženky.

Všichni pak společně doufejme v prozíravost zdejšího zastupitelstva, které se ještě více zasadí o vybudování podzemních nebo krytých parkovišť pro naše "drahé miláčky". Nakonec chci říci, že uděláme všechno co dokážeme, aby se Vám u nás líbilo. Abyste přes problémy třeba s parkováním vzpomínali na čas strávený u nás v dobrém a rádi.

"Horám zdar!" Milan Vích

starosta města Pec pod Sněžkou

O parkování

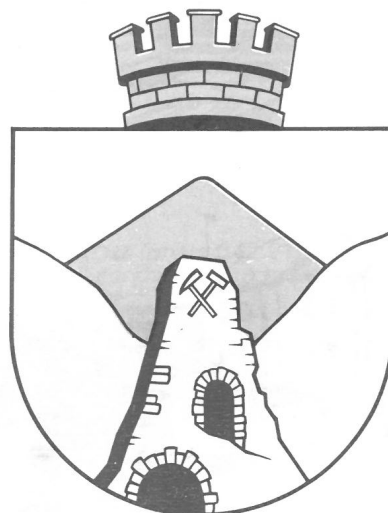
Už ze slov starosty je zřejmé, že s parkováním mohou hlavně v Peci nastat starosti. Nepříjemnostem se vyhnete, když budete vědět o pravidlech zimního parkování. Každé vozidlo hostů projíždí v Temném Dole regulací parkování pro oblast Pece pod Sněžkou a Malé Úpy. Tady mají okamžitý přehled o volných místech na všech parkovištích. Pokud sdělíte místo pobytu, obsluha vám nabídne volné místo k parkování. Budou-li všechna parkovací místa obsazena, poskytne vám informaci o nejbližší volné odstavné ploše. V zimě je v Peci parkoviště Zelený Potok (P4), které je pod lyžařským střediskem, provozováno jako denní parkoviště. Na parkoviště u kapličky (P3) jsou směřováni hosté s delším pobytem. V létě je to obráceně.

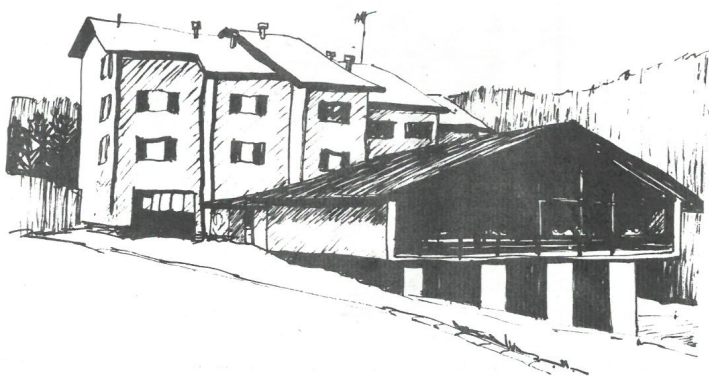
Na regulačním bodě v Temném Dole zaplatíte poplatek za parkování na střeženém parkovišti a dostanete parkovací kartu pro určité místo, kam vás dovedou směrové tabule. Přímo na parkovišti vám obsluha odtrhne kontrolní ústřížek a dohodnete se na místě stání. Pouze na předplaceném parkovišti je vám po celou dobu platnosti karty rezervováno místo.

Vybraná parkoviště jsou střežena 24 hodin denně a váš vůz je pojištěn proti poškození i krádeži. K odcizení vozu tu nedošlo, ostatní pojistné události jsou vzácné. Při parkování mimo vyhrazená parkoviště vám hrozí odtahování vozu nebo přinejmenším zaplacení pokuty. Proto neodstavujte svá vozidla nikde na ulicích. Zabráňte tak problémům především při odklizení sněhu. Parkoviště ve Velké Úpě a v Peci i regulační v Temném Dole jsou vybavena toaletami s příslušenstvím. Všechny strážní domky jsou vybaveny telefony, které lze na požádání použít. S obsluhou se většinou dohodnete i němeccky. Její jednotliví pracovníci jsou označeni jmenovkami. Jestliže máte jakékoliv nesnáze nebo připomínky k parkování, obraťte se na vedení Služeb v Peci pod Sněžkou, jmenovitě na vedoucího Jaroslava Zadinu. Sídli naproti pensionu Hradec (P3) telefon (0439) 962 408.

Starosta z Pece Milan Vích (na kresbě Zdenka Petíry) nám představuje vůbec poprvé na veřejnosti návrh městského znaku: "Při tvorbě znaku města Pec pod Sněžkou vycházíme z toho, že se jedná o úplně novou věc. Pouze pečeť Gross Aupa I. (Velká Úpa) má vyznačen farní kostel se dvěma stromy. Gross Aupa II. a Gross Aupa III. (Pec) používaly v pečetích pouze opis svého názvu. Jméno města jednoznačně hovoří pro užití tak zvaného mluvícího znaku. Heraldické znázornění tavící pece v barvě cihlově červené se skříženým hornickým kladívkem a perlikem, umístěné pod nejvyšší horou Krkonoš a Čech Sněžkou v barvě stříbrné. Celkovou plochu štítu doplňují barvy modré oblohy a zelené stráně. Nad štítem je upevněna stříbrná hradební koruna, která je znamením povýšení někdejší obce Úpa na město. Nový návrh již upravil pražský heraldik pan Karel Liška a toto je možná jeho konečná podoba. Líbí se vám?"

Bouda Jana je horský hotel s kvalitními službami a s překrásnými výhledy na hřebeny Krkonoš. Uvnitř najdete klidnou restauraci, kde si na jídelním lístku vyberete i z takových specialit, jako jsou dary moří a oceánů. Můžete ochutnat krevety, žraločí ploutve, lososa, humrový koktail, kaviár či uzeného úhoře. V nabídce je 9 druhů kvalitních pohárů z vlastní výroby zmrzlin. Specialitou jsou borůvkové koláče po celý rok. V blízkosti boudy je moderní lyžařský vlek se sjezdovkou střední náročnosti, na který mají ubytovaní hosté permanentní jízdenky. Na boudu Jana se dostanete nejlépe od horní stanice lanovky na Portášky nebo můžete vystoupat po cestě z Velké Úpy anebo pozvolněji od Spáleného Mlýna.

Bouda Jana mezi Velkou Úpou (pošta 542 22) a Spáleným Mlýnem, majitel Vladimír Hanc, tel. (0439) 966 319, kvalitní ubytování se stravováním, restaurace je otevřena pro neubytované hosty od 10.00 do 17.00 hodin denně mimo pátku, domluvíte se i německy.

Pension Čertice je krásný dřevěný dům, který nepřehlédnete. Stojí asi 300 metrů před vjezdem na hlavní křižovatku v Peci při silnici z Velké Úpy (viz plánek str. 16). Parkoviště je přímo u objektu. Milému zevnějšku odpovídá i původní dřevěný interiérový s kachlovými kamny v hlavní světnici. Domácí prostředí umocňuje výborná kuchyně paní správcové. Pokud sebou nemáte lyže, nezoufejte. Odpolední cukrárna je otevřena i pro veřejnost.

Pension Čertice ve Velké Úpě (pošta 542 22), vedoucí paní Jiřina Peroutková, tel. (0439) 962 269, poskytuje ubytování s polopensí a občerstvení v cukrárně i pro hosty zde neubytované, otevřeno stále, cukrárna od 14.00 do 19.00 hodin. Domluvíte se i německy.

Asi největší úspěch ze zastávek na toukách východními Krkonošemi doporučovaných v letním vydání Veselého výletu měla horská farma na Valšovkách ve Velké Úpě. Kdo sem jednou zavítá, bude se jistě rád vracet. Nejen kvůli krásnému prostředí Valšovek (na mapě často označovaných jako Vlašské boudy), ale zejména kvůli výtečným domácím produktům manželů Sosnových, počínaje "obyčejným" chlebem s domácím máslem a tvarohem a s hrnkem podmáslí nebo mléka z vlastního chovu krav a konče třeba pověstným jogurtem s borůvkami. Na Valšovkách se zastavte při sjezdu z Černé hory nebo od Kolínské boudy do Velké Úpy, případně vyjeďte vlekem z Javořího dolu na Malé Toppeltovy boudy, odkud je to k farmě asi 300 m. Můžete tam také dorazit pěšky po žlutě značené turistické cestě od kostela ve Velké Úpě.

Horská farma Davida Sosny na Valšovkách ve Velké Úpě (pošta 542 22), prodej domácího mléka, jogurtů, tvarohu, másla, buchet ap.

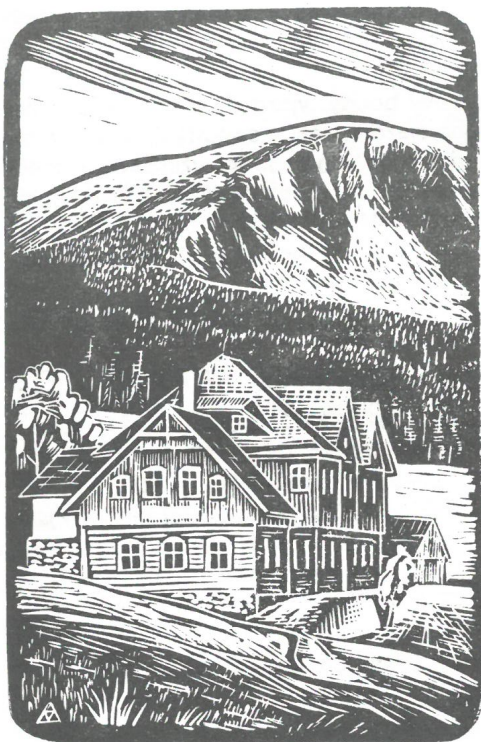
Nový rekreační objekt Pražských pivovarů Poustevník leží v centru lyžařského střediska v Peci pod Sněžkou, 150 metrů od dolní stanice vleku Javor směrem k Lučinám a Pražské boudě. I neubytovaní hosté si mohou zaplavat v temperovaném bazénu nebo klidně posedět ve snack baru. Všichni můžete poobědvat, povečeřet nebo si jen na chvíli odpočinout při lahodném smíchovském ležáku či u sklenky vína. Nejsnadnější přístup je od parkoviště Zelený Potok (P4).

Bouda Poustevník v Peci pod Sněžkou (pošta 542 21), vedoucí Josef Bláha, tel. (0439) 962 469, nabízí krytý bazén s ohříváním vodou a snack bar, které jsou i pro neubytované hosty otevřeny denně, bazén od 11.00 do 18.00 a snack bar od 11.00 do 23.00 hodin, domluvíte se i německy.

Luční bouda není třeba představovat. Je nejstarší, nejslavnější a nejvýše položená bouda na hřebenech Krkonoš, na dohled od Sněžky. "Luční bouda hlásí 230 cm sněhu", je časté meteorologické hlášení z Krkonoš. Sníh tu v zimě najdete vždycky a všude kolem jsou dobré lyžařské podmínky, především na běžeckých tratích. Samotná Luční bouda poskytuje ubytování hotelového i turistického charakteru. Restaurace nabízí místní speciality včetně dietních a vegetariánských jídel. I přes odlehlost jsou tu mírné ceny. K boudě se nejlépe dostanete od horní stanice lanovky na Sněžku. Musíte se ale předem informovat, zda cesta není zledovatělá (Horská služba tel. 2233). Rozhodnete-li se pro delší pobyt, raději si na Luční objednejte odvoz rolbou z Pece pod Sněžkou, což ale není v ceně pobytu.

Luční bouda na hřebenech Krkonoš, Pec pod Sněžkou (pošta 542 21), vedoucí Oldřich Galle, tel., fax (0439) 962 466, ubytování, restaurace je otevřena denně od 10.00 do 18.00 hodin, v přízemí je otevřen kiosk s rychlým občerstvením hlavně pro běžkaře, v boudě je posilovna, nekuřácká klubovna s piánem, klubovna s televizí a stolním tenisem. Domluvíte se i německy.

Bouda Pod Studničnou najdete nedaleko středu Pece pod Sněžkou a přece v klidu hor. Zvlášť v zimě je to patrné - kolem jsou zasněžené kopce a k horské boudě vede jen prošlapaná úzká cesta. Přesto chůze ze střeženého parkoviště u kapličky (P3) netrvá dlouho. Půjdete po silnici až na konec, minete odbočku k lanovce na Sněžku, ekologické muzeum, hájovnu a po dvaceti minutách jste na boudě Pod Studničnou. Její správce Karel Koula poskytuje ubytování se stravováním. Všichni hosté tady najdou občerstvení, i speciality české kuchyně. Otevřeno je stále.

Bouda Pod Studničnou v Peci pod Sněžkou (pošta 542 21), správce Karel Koula, tel. (0439) 962 267, ubytování se stravováním, sleva dětem do 10ti let, odvoz zavazadel je možný. Občerstvení i pro neubytované hosty, speciality české kuchyně. Domluvíte se i německy.

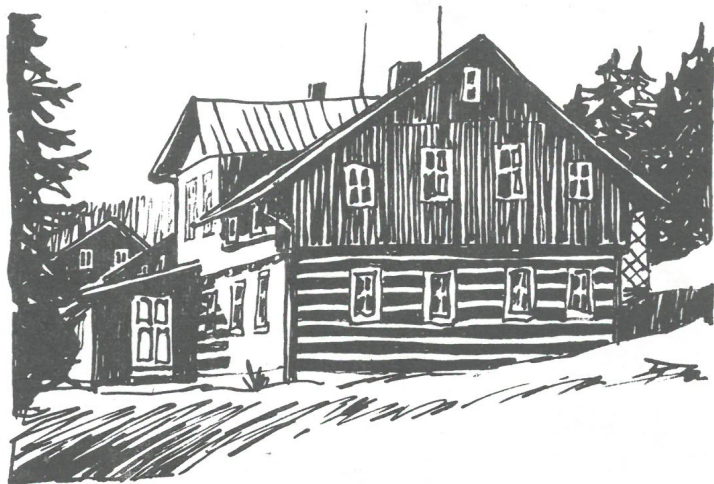
Horská bouda
Na výsluní leží v přírodní rezervaci v Modrém dole na jednom z nejodlehlejších míst v Krkonoších. Poskytuje jednoduché a útulné ubytování se stravováním a občerstvením i kolemjdoucím.

Dostanete se k ní od střeženého parkoviště u kapličky (P3) nebo přes Obří důl. Můžete také sjet od Richterových bud. Kolem boudy Na výsluní vede jedna z nejkrásnějších cest na hřebeny Krkonoš, která je však přístupná pouze v zimě při optimálních sněhových podmínkách. V ceně ubytování je lyžařský vlek přímo u boudy.

Horská bouda Na výsluní v Modrém dole v Peci pod Sněžkou (pošta 542 21), majitel Hynek Spurný, tel. (0439) 962 226, ubytování se stravováním včetně útulny pro krosnaře, posezení a občerstvení i pro neubytované hosty. Domluvíte se také anglicky a německy.

Vybrané a doporučené služby vycházejí z názoru redakce Veselý výlet na vývoj zdejší turistiky. Naše kritéria pro jejich výběr a hodnocení provozovatelů jsou především serióznost a stálá kvalita služby, stav objektu a jeho soulad s horskou krajinou, určitá výjimečnost v území. Jsme si vědomi, že výběrem služeb přebíráme i odpovědnost za jejich kvalitu a že ta je i známkou kvality našich novin. Proto se setkáváte v tomto vydání Veselého výletu s osvědčenými službami z letního vydání. Věříme, že i nově vybraná místa u vás budou mít úspěch. Veselý výlet jsme mohli vydat především zásluhou zdejších měst a obcí a za podpory právě těch lidí, podnikatelů a obchodníků, kteří doporučované služby provozují. Těšíme se na vaši spokojenost a zároveň vás chceme požádat o naši podporu. Až je navštívíte, zmiňte se, že jste se o nich dověděli právě v našich novinách. Děkujeme.

Redakce.

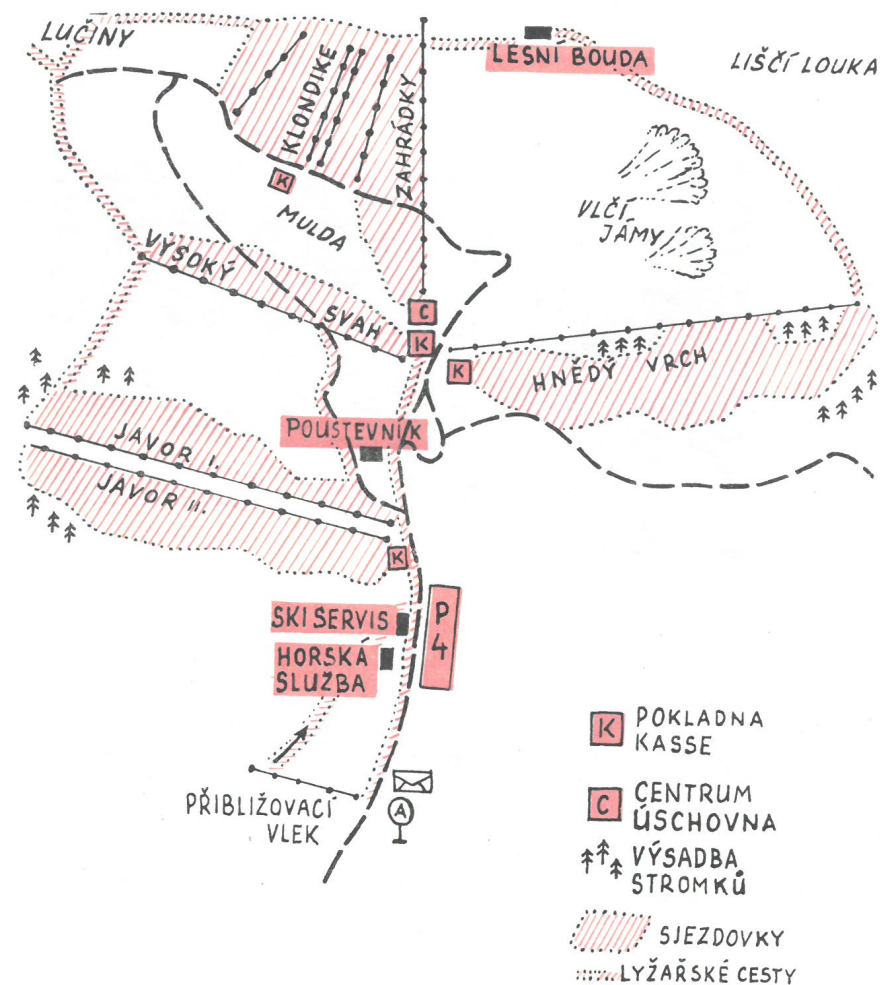
Dovolím si tvrdit, že většina z vás přijíždí do Pece pod Sněžkou v zimě kvůli lyžování a půjdete lyžovat na "velké" sjezdovky. Asi vás nemusím přesvědčovat o kvalitách zdejšího lyžařského střediska, přesto vás tu rád trochu provedu. Správcem sjezdovek a vleků je akciová společnost SKI Pec. Letošní zimu provozuje devět vleků, které za jednu hodinu přepraví 6 000 lyžařů. Mohou sjíždět po sedmi kilometrech upravených sjezdovek a dalších kilometrech lyžařských cest. Jen výjimečně se stane, že při sněhové kalamitě nestačí 3 pásové stroje upravit sjezdovky, tratě vleků a cesty do zahájení ranního provozu. Základ areálu tvoří pět kilometrových vleků. Sjezdovky v Pece vedou hlavně po loukách, proto stačí málo sněhu, aby byly bezpečně sjížděné.

Ještě jste nikdy nešli na lyžařském vleků? Nemějte obavy, jistě to zvládnete. Ovšem nejprve musíte umět alespoň základy lyžování, to znamená držet rovnováhu, zatáčet a zastavit. Ani řádně zakoupená jízdenka vám nezaručí vyvezení, když nejste schopni jízdy na vleků. Hlavní chybu dělá většina lyžařů jedoucích prvně, že si na kotvu sedají. Kotva však táhne lyžaře pouze dopředu, nikoli nahoru. Ze sedícího lyžaře je brzy ležící a to skutečně nejde, nemluvě o nestylovosti takové jízdy. Proto v klidu dojeďte na nástupiště, lyže držte v širší stopě, mírně pokrčte kolena, ale svaly nohou nechte alespoň v počátcích vašeho vlekaření mírně napjaté. Jednou rukou přidržíte kotvu a nechte se obsluhou vleků mírně postrčit. Váhu rozložte stejnoměrně na obě lyže, jinak se budete se svým spolujezdcem na kotvě nepříjemně přetlačovat. Lepší bude, když poprvé na vleků požádáte o spolujízdu dobrého lyžaře. Po čase si začnete

uvědomovat i takové detaily, jako že tahání hůlek po sněhu je nezpůsobilé, protože jejich kroužky dělají díry v trase, že na lyžích se na nástupiště přijíždí, nikoli nemotorně přichází, že raději držím jízdenku pevně v ruce než oslintanou v ústech ap. Ještě je dobré vědět, že fakta uvedená v přepravním řádu vyplynula z dlouholetého provozu vleků a je pro nás všechny dobré je respektovat. Když kličkujete na trati vleků, můžete stáhnout lano, při pouštění kotvy ještě před řádným koncem jízdy hrozí přehození napružené kotvy přes tažné lano, které potom opět může spadnout. Každá taková chyba poškodí všechny lyžaře delším čekáním ve frontě na vlek. Také některá omezení v provozu nebyla vymyšlena pro trápení lyžařů, ale pro jejich bezpečnost. Proto děti nemohou být převáženy na vleků v krosně, v náručí nebo i na lyžích před nohama rodičů. Ani sáňkaři nejsou na lyžařském vleků přepravováni. Běžkařům radím dobře namazat. Když jim před jízdou na skluznici namrzne tak zvané bačkory, pak jsou pro ně první metry jízdy utopením. Všechny tyto malichernosti jistě překonáte. Konečně si projedeme místní kopce.

Zahrádky mají přes kilometr dlouhou sjezdovku s převýšením 205 metrů. Po mírném rozjezdu je lépe sjíždět více vlevo, kde je sjezdovka prudší a přímější. Nejprudší část s úzkým místem je kolem Čapkovy boudy, vjezd do lesa bývá nejžhavějším místem celého sjezdu. Někdy se tu tvoří ledové plotny a je nutné trochu více zatlačit na spodní lyži. Severní orientace sjezdovky zajišťuje nejdelší provoz ze všech tratí. Minulou sezónu byl vlek v provozu ještě 1. května.

Vysoký Svah (též zvaný Smrk) i přes své vyzývavé pojmeno-

Lyžařské středisko SKI Pec a.s.,

Pec pod Sněžkou (pošta 542 21), ředitel František Vambora, tel. (0439) 962 475, fax. 962 385, **provozní doba 9.00 - 16.00, od 15. 2. 1993 9.00 - 16.30**, pokladny jsou otevřeny již od 8.45, přepravní kapacita je 6000 osob za hodinu, úschovna lyží a batohů na Zahrádkách je v provozu od 8.30 do 16.30, od 15. 2. 1993 do 17.00.

Jízdné:

6ti denní jízdenka (nutné foto):

dospělí 700 Kčs děti do 10 let 400 Kčs

celodenní jízdenka:

dospělí 140 Kčs děti 70 Kčs

odpolední jízdenka (od 12 hod.):

dospělí 70 Kčs děti 40 Kčs

jízdenka pro jednotlivé jízdy:

dospělí 8 Kčs děti 6 Kčs

Jízdenky platí pro všechny lyžařské vleků v areálu SKI Pec (viz. plánek)

jízdenka pro jednotlivé jízdy platící pouze pro 4 kratší vleků na Klondike : děti i dospělí 6 Kčs

Jízdenky za více než 500 korun lze zakoupit i na fakturu v kanceláři na Zahrádkách. Slevy nejsou poskytovány.

vání je ze zdejších velkých sjezdovek nejmírnější a nejkratší. Trať sjezdu má na 9 stech metrech jen 150 metrů převýšení. Je vhodná pro začínající a méně zdatné lyžaře, zvlášť v době "ledových kopců". Je tu i nejsnadnější sjezd na běžkách z hřebenu dolů do Pece.

Hnědý Vrch (také Bramberk, od zkomoleného německého jména Braunberg) je asi nejoblíbenější sjezdovkou, snad proto, že za stejné peníze vyjedete nejvýše a máte pod sebou přes 1200 metrů dlouhou a hlavně členitou trať s převýšením 320 metrů. Právě pro tuto sezónu byl připraven zcela nový lyžařský vlek od rakouské firmy Girak. Vyveze 2x více lyžařů, než ten starý. Hlavně v horní části je sjezdovka obtížnější, navíc doprava musíme točit trochu proti kopci. Protože tady nejvíc hraníte, brzy se vytvoří boule. Často slyšíte: "Jo, ráno byl Bramberk pěkný!". Po vyjetí z lesa zastaví na velké bouli větší sjezdařů. Je tu pěkný pohled na panorama hor s Černou horou uprostřed. Když nezahnete k bufetu boudy Jitřenka, sjíždíte už méně náročným terénem v různých variantách až dolů. Pro běžkaře je využití vleku na Hnědý vrch nejsnadnějším přístupem na hřebeny. Sjezd na běžkách není jednoduchý a zvlášť na zmrzlém sněhu radím sjíždět do Pece kolem Lesní boudy přes Zahrádky nebo lépe přes Vysoký Svah.

Sjezdovky Javor I a II mají nejraději sportovní lyžaři a závodníci. Jsou přímé a prudké, na kilometrové délce je převýšení přes 250 metrů. Při silných větrech je tu zima a nahoře je svah vyfoukaný. Naopak v březnu a dubnu, kdy slunce na Hnědém Vrchu mění sniž na řídkou kaši, je na Javoru pěkně svezení. Během závodů a oficiálních tréninků je sjezdovka Javor I pro veřejnost uzavřena. To neplatí při každodenních trénincích mladých závodníků, kteří jezdí v místním lyžařském středisku mládeže. Přesto budeme na této stráni pozornější, zvlášť, když mladí závodníci jezdí ve slalomových brankách. Tyto děti a jejich trenéři mají přednost i při nástupu na vlek Javor I. Odměnou za zdržení nám může být pohled na jejich pěkné lyžování. Rozjezd na teleskopické kotvě Javoru I je ob-

tížnější než u ostatních vleků s plynulým rozjezdem. Proto tento vlek není vhodný pro malé děti a úplné lyžařské začátečníky.

Nahoře na Zahrádkách jsou 4 kratší vleky vedené jako Zahrádky II, až V, ale všichni jim říkáme **Klondike**. Své jméno nedostaly od rýžování zlata nebo peněz, ale klukům z obsluhy byla první sezóna velká zima, vleky byly spuštěny bez nedostavěné boudy. Odtud přirovnání ke Klondiku. Letos nově provozovaný vlek zcela vlevo u lesa bude připraven i pro noční lyžování při umělém osvětlení.

Jakmile se na sjezdovce stane úraz, je nutné ihned zavolat Horskou službu. Nejrychleji se záchranáři k poraněnému dostanou, když úraz nahlásíte přímo u člena Horské služby na sjezdovce, v kanceláři nebo v úschovně zavazadel na Zahrádkách, také obsluhy jakéhokoliv vleku přivolají pomoc, případně přímo volejte číslo 2233. Je nutné uvést, kde k úrazu došlo a jeho vážnost. Po celou zimu je ve stanici Horské služby nepřetržitý provoz, takže po telefonickém oznámení úrazu hned dostane služba na sjezdovce vysílačkou zprávu a zraněného lyžaře ošetří a popřípadě zajistí transport k lékaři.

Ještě je dobré vědět, že nejsnadněji se k sjezdovkám dostanete na lyžích od zastávky autobusu přibližovacím vlekem. Vyveze vás na Stráň, odkud snadno sjedete k dolní stanici Javoru. Tento vlek je v provozu již od třetího rána. Nechcete-li převážet lyže a ruksak, můžete si je nechat i přes noc v úschovně na Zahrádkách. Tady také najdete WC nebo seženete lyžařské brýle, když vás nepřipravené zaskočí chumelenice.

Tak ahoj na kopci !

Lesní bouda opět v provozu

Konečně jsme se dočkali. Lesní bouda je po šestnácti letech zase otevřená pro hosty. Dlouhé roky sem jezdili jen zaměstnanci z jednoho pražského podniku. Přestože byli na Lesní boudě vždy dobří boudaři, nešlo to jinak. Pro kolemjdoucí poutníky musely být dveře uzavřeny. Ten stav vadil všem. A kdysi sem jezdili i nějací hosté, stačí vzpomenout alespoň na Jana Wericha.

Lesní bouda je tím pravým horským domem, založeným už před více než třista lety horskými dřevaři a zemědělci. Je na výhodném místě, když lyžujete na sjezdovkách nad Pecí nebo jste na lyžařské túře, snadno se sem dostanete a oceníte příjemné posezení v původní hospodě u kachlových kamen třeba na prosté dřevěné lavici pod okny. Kdybyste přece jen váhali, jak se k Lesní boudě dostat na oběd či večeři, stačí vyjet vlekem na Hnědý vrch a vlevo od horní stanice vede široká cesta, po které sjedete za 10 minut přímo před boudou. Ještě snadněji se sem dostanete od horní stanice vleku Zahrádky. Odtud doprava je to po rovině jen několik minut. Zpátky na sjezdovce jste stejně rychlé.

Ubytováním hostům je Lesní bouda skvělou základnou jak pro sjezdové, tak i pro klasické lyžování. Začíná tady běžecská trasa po svážnici pod Liščí horu a odtud je vůbec nejsnadnější nástup na hřebenové túry přes Liščí horu buď na Sněžku nebo do Špindlerova Mlýna a nebo na Černou horu. Stejně krásně je tu v létě a hlavně na podzim, když je všude okolo jelení říje. Prostě něco pro romantiky. Také je dobře vědět že vedoucí František Koželuh poskytuje jídlo i ubytování za vskutku mírné ceny.

Lesní bouda mezi Pecí pod Sněžkou a Černým Dolem (pošta Černý Důl, 543 44), vedoucí František Koželuh, tel. (0439) 96 743, ubytování turistického charakteru, hospoda s domácí kuchyní, rychlým občerstvením a jídlu na přání, otevřeno denně po celý rok, v době střídání ubytovaných hostů (So nebo Ne) je restaurace otevřena až od 13.00. Domluvíte se i německy.

Tři lyžařské túry podle Honzy Hřebačky

Mladý lesní inženýr Honza Hřebačka má na starosti obnovu krkonošského lesa. Zajišťuje, aby sazenice byly ve správný čas na správné pasece, dohlíží na jejich řádné zasazení a po čase kontroluje, zda stromky rostou. V létě objíždí svá místa na horském kole, ale jak napadne první sníh, potkáte Honzu jedině na běžkách. Vloni byl také ze všech místních hajných při lesáckých závodech nejrychlejší. Požádali jsme ho, aby hostům doporučil tři pěkné lyžařské běžecké trasy. Tady jsou:

Z Pece na Sněžku. Od autobusového nádraží se vydáte podél Zeleného potoka k lyžařským vlekům. Tuto část trasy nejlépe zdoláte pěšky, s lyžemi na zádech. Necháte se vyvézt vlekem na Bramberk (Hnědý Vrch, pozn. red.) a přímo u horní stanice zahnete doleva přes les na Liščí louku. Lyžařská stopa vede prakticky po rovině a za 10 minut se dostanete k Lyžařské boudě. Tady začnete stoupat na Liščí horu, je to asi 1,5 kilometru poměrně prudkého výstupu po většinou dobře upravené cestě. Pro zdatnější lyžaře je to ideální terén pro bruslařský styl. Z Liščí hory je krásný výhled na Sněžku a na cestu, která lyžaře čeká. Z vrcholu následuje poměrně nepříjemný sjezd po úzké, do koryta vypluzené cestě lemované kosodřevinou. Je potřeba sjíždět velmi opatrně, v protisměru často potkáte lyžaře. Zato následující 2 kilometry po rovině k bufetu Na rozcestí jsou nejpříjemnější částí celé túry. Když vás nezláká posezení u krbu uvnitř boudy nebo opalování s dalšími desítkami lyžařů, kteří jsou na této křižovatce zimních cest vždy k zastížení, vydáte se dále téměř po rovině k Výrovce. Až sem trvá pohodlná cesta od horní stanice vleku dvě a půl hodiny. Na Výrovce se vám opět nabízí občerstvení a vy se musíte podle počasí rozhodnout, zda jedete dál podle plánu nebo sjedete přes Richtrovky do Pece (pozor, prudký a dlouhý sjezd po cestě rozbité od pásu rolby, kterou tu můžete i potkat). Za krásného počasí se vydáte po úbočí Luční hory po cestě prudce vzhůru ke kapličky - Památníku obětem hor. Je to nejtěžší část túry, navíc tu velmi často fouká nepříjemný vítr, ale otevře se vám nádherný výhled na zdolanou trasu, zahlédnete pod sebou i Pec pod Sněžkou. Od kapličky sjedete k Luční boudě, dáte si pozor na pás sněhu rozježděný rolbou. Alespoň krátké zastávce v Luční boudě odolá málokdo. Opět zvažíte, zda jsou dobré podmínky k pokračování v cestě a pokud ano vydejte se podél tyčí k Slezskému domu, který stojí na polské straně přímo pod Sněžkou. Cestou fouká vítr téměř vždy směrem do Obřího dolu, tedy do vašich zad. U Slezského domu musí lyže dolů, pěšky vyšplháte na nejvyšší horu Čech. Od Výrovky sem musíte počítat určitě se třemi hodinami rozvázného tempa. Ze Sněžky nelze sjet na lyžích, proto můžete využít lanovku nebo sejít pěšky do sedla Růžové hory a vracet se do Pece přes Růžohorky a boudu Jana. Mějte na mysli, že je to atraktivní, celodenní túra, ale vhodná pouze za hezkého počasí a úsek od Výrovky výše vůbec nedoporučuji na zledovatělém sněhu. Při opačně vedené trase je nepříjemný sestup ze Sněžky a hlavně sjezd od kapličky k Výrovce.

Z Pece do Janských Lázní. Začátek trasy je stejný, ale použijete vlek na Smrk (tj. Vysoký Svah, pozn. red.). Od horní stanice se vydejte do kopce podél lesa k Husově boudě a okolo Pražské, kde konečně na chvíli končí stoupaní, k boudě Kolínské.

pokračování na straně 23

Horský dvůr na Richterových boudách nad Pecí pod Sněžkou (pošta 542 21), majitel Herbert Berger, tel. (0439) 962 424, poskytuje ubytování s odpovídajícím vybavením, polopenzí a pro neubytované hosty posezení s občerstvením, denně od 10 hodin do setmění, domluvíte se i dobře německy, kontakt získáte v Hospodě Na Pecí nebo naproti v kanceláři Turista.

Je úžasné, kde si lidé v minulosti troufli žít. Jistě je k tomu vedly důvody spojené s živobytím, ale jsem přesvědčen, že v sobě měli touhu po romantice a krásném pocitu volnosti, po soužití s přírodou. Asi proto i dnes žijí Marie a Herbert Bergerovi v poslední chalupě Richterových bud vysoko nad Pecí pod Sněžkou. Než se u nich ubytujete nebo je při horské túře navštívíte, abyste se občerstvili a nasáli atmosféru horské chalupy, něco vám o Bergerových povím. Letní bouda tu stála již od nejstarších krkonošských časů a dodržoval se po staletí zavedený pořádek. Na jaře se horalé nastěhovali do letní boudy, protože museli kosit horské louky, pásli dobytek a sušili seno. Ještě před Dušičkami se vrátili dolů, do bezpečí horské osady Úpa. V zimě přicházeli na Richtrovky jen vybírat seno z půdy a svázeli je na saních domů. Jenže před více než sto lety do Krkonoš vtrhla turistika a řada letních bud byla upravena pro potřeby hostů. Ale trvalé obydlení letní boudy rodiny Bergerů z Pece mělo jiné pohnutky. Herbertův děda, Stefan Berger měl dva syny a dvě chalupy. Letní boudu na Richtrovkách dostal strýc Franz a upravil ji pro trvalé bydlení. Chalupu v Pecí dostal Herbertův otec, Georg Berger. Tak žili oba bratři řadu let, až se dohodli a chalupy si vyměnili. Tak horskou chalupu převzal Georg Berger, přestože měl tento původně student pražské techniky jistě jiné životní plány. Ještě před válkou stihl opravit chalupu a když se v roce 1948 vrátil z ruského zajetí, začal znovu hospodařit. Tady v nadmořské výšce 1230 metrů držel krávy téměř do svých osmdesáti let. V jeho chalupě bylo dlouhá léta nejvýše položené zemědělské hospodářství v Čechách. Chalupu po něm převzal Erich Berger, Herbertův bratr. Ten jednou sjížděl terénním autem do Pece a ačkoli tudy jel předtím nejméně tisíckrát, nedorazil, asi tehdy příliš spěchal. Herbertovi trvalo dlouho, než se vrátil domů, ale nezahálel. Léta byl boudařem na Růžohorkách, potom na Liščí louce v boudě Prvosenka, na Luční boudě. Do údolí se na krátko vrátil jen aby pomohl svému zeti znovuotevřít Hospodu Na Pecí. Ale teď zaujal Herbert Berger místo svého táty na Richterových boudách.

Tady často fouká nepříjemný vítr, tak se můžete zastavit "U dvou sův" na kávu. Pak už sjíždíte dál mírným svahem do lesa, tady nemusíte mít obavy, protože dojezd je do protisvahu a cesta je dostatečně široká. Potom vám nezbývá nic jiného, než vystoupat na Černou horu. Asi v polovině cesty je rovinka a plácek zvaný Václavák. Tady končí ošemetný sjezd z Černé hory při cestě do Pece a dají se tu vidět zajímavé lyžařské styly a figury. Vystupujte obezřetně, abyste sjíždějícím nekomplikovali jejich nelehkou situaci. Stoupání končí před Sokolskou boudou při vjezdu na poslední metry silničky, v zimě pro auta beznadějně zaváté. Silnička vám umožní dlouhý a atraktivní sjezd. Bez obav tudy můžete sjíždět i za zhoršených sněhových podmínek (málo sněhu, zmrzlý firn). Cesta vede v dlouhých serpentínách kolem Zineckerovek, kde se můžete zastavit na příjemné posezení, až na Hoffmannovy boudy. Tady přejdete silnici, minete odbočku k centrálnímu parkovišti u lanovky na Černou horu a projedete po rovině směrem na Zlatou vyhlídku až ke křižovatce cest. Uhněte doleva a sjedete dva hezké kilometry Rudolfovým údolím k dětské léčebně Vesna. Odtud už bez lyží přejdete 500 metrů na autobusové nádraží v Janských Lázních. Celá túra zabere půl dne.

Z Pomezních Bud do Maršova. Poměrně fyzicky nenáročná trasa trvající sotva půl dne, je vhodnou vyjíždkou na lyžích i pro rodiny s menšími dětmi. Putování začíná na Pomezních Boudách u hotelu Hořec. Na lyžích projedete kolem dlouhé řady chalup - Nových Domků a za chvíli už sjíždíte kolem lyžařského vleku k maloupskému kostelu. Držte se raději co nejvíce vlevo, nejsnadnější průjezd je kolem pensionu Jung. U kostela zahnete opět doleva, kolem hájenky vjedete do lesa a mírným dlouhým stoupáním dorazíte na Cestník. Zde se nabízí několik variant pokračování túry. Vpravo můžete sjet na Eminu cestu a po ní kolem Špičáku na Starou horu, pak už vám zbývá podstoupit prudký sjezd do Maršova. Po prostřední cestě od Cestníku můžete sjíždět po Dlouhém hřebeni a bunkrové pasece opět na Starou horu. Třetí možnost je dát se doleva a sjet až k Lysečinské boudě. Tudy přes Horní Albeřice je sjezd nejsnadnější. Dobrým lyžařům doporučuji sjezd celým Lysečinským údolím přímo od Lysečinské boudy.

Redakce Veselého výletu vám doporučuje další snadné túry:

Z Pece do Horního Maršova: Od horní stanice Javoru, Zahrádek nebo Vysokého Svahu přes Lučiny ke Kolínské boudě - pod Václavákem uhnout doleva a vystoupat k hranici rezervace Černohorská rašelina - opět doleva, stále po cestě kolem rašeliniště - přes Hubertovu vyhlídku - sjezd k Velkým Pardubickým boudám - hned doleva mírný sjezd po cestě T - až na Modré kameny a dál Krausovy boudy - (doprava sjezd do Janských Lázní) - doleva dlouhý sjezd na Reisovy domky a do Horního Maršova.

Kolem Černé hory: Za Kolínskou boudou na křižovatce doprava po 500 metrech mírně nahoru podél tyčí - mírný sjezd a na křižovatce nad Černým Dolém doleva po cestě zaříznuté do úbočí Černé hory - přes Zrcadlo boudy na horskou silničku - po ní kolem Zineckerových bud - za zatáčkou a lyžařským vlekem doprava na lesní cestu - až na spodní část Černé paseky - přes zajímavý sjezd na Václavák a dál opět ke Kolínské boudě.

Z Pece do Velké Úpy přes Valšovky: Znovu od Kolínské boudy ke křižovatce - nepříjemný sjezd doleva k Javořímu potoce - po 300 metrech doprava do kopce na Thammovy boudy - po svážnici na Valšovky - sjezd kolem jelení přezimovací obory a přes Hlušiny po horské silnici do Velké Úpy s odbočkou ke kostelu.

Z Růžohorek do Pece: sjezd od stanice lanovky na Růžové hoře na Růžohorky a dál na Portásky - stále lesem po široké cestě k boudě Jana - stále doprava, potom po lesní cestě 3 kilometry traversem i přes sjezdovku Portásky - v lese na křižovatce za potokem (doprava na Karlův Vrch - slepá cesta) doleva mírným, později prudkým sjezdem přes Šimonovu stráň do Pece ke kavárně Máj.

Ještě před výletem se podívejte do lyžařské turistické mapy.

Horská bouda Blanka

Pro milovníky hor máme dobrý typ na pobyt nebo třeba jen pouhou návštěvu zajímavého místa. Boudu Blanku asi neznáte, hezké dívčí jméno dostala teprve nedávno, i když na Karlově Vrchu nad Pecí stojí již po staletí. Lákavé jsou dvě skutečnosti. Od boudy je vůbec nejkrásnější pohled na Pec, který doplňuje celkové panorama hor. Široký horizont začíná na lesnaté Světlé hoře, jde přes Černou horu, Zahrádky, Liščí horu, nahlédne do Modrého dolu a končí na všemu vévodící Studniční hoře. Ta se svými svahy rozervanými stržemi ledovcových karů mění během dne barvu od měkké ranní růžové, zářivě bílé během dne až po krvavě rudou při západu slunce. Při hezkém počasí to je úchvatná podívaná.

Druhou zvláštností boudy Blanka je způsob poskytování služeb, především v horském hostinci. Původní roubený interiér s kachlovými kamny a prostými stoly a lavicemi na vás zapůsobí sám o sobě. K úplné pohodě přispěje "puclák" na stole se sádlem a cibulí nebo marmeládou, které si sami mažete na bramborovou placku nebo vdolky dělané po staru na plátech kachlových kamen přímo před vašimi očima. K tomu dostanete třeba kafe z cikorky, které možná znáte od své babičky. Myslím, že se tím příjemně zabavíte, než dostanete hlavní jídlo z bohatého výběru místní domácí kuchyně. Pro náročné připravují příjemní mladí lidé Lenka a Petr, kteří boudu vedou, různé míchané nápoje, sedm druhů kávy, ale také domácí jogurt a tvaroh.

Na boudě se můžete i ubytovat a věřte, strávíte noc skutečně na horách. Ještě musíte vědět, jak Blanku najdete. Na běžkách je snadný přístup po lesní cestě jdoucí po vrstevnici od boudy Jana. Na tuto cestu lze sjet i od horní stanice lanovky na Růžové hoře nebo vystoupat po cestě začínající u zdravotního střediska v Pecí. Na obou křižovatkách této cesty odbočte vždy vlevo. Při pěší procházce je dobré použít zeleně značenou cestu od parkoviště u kapličky (P3) na Růžohorky. Z této cesty uhněte po slabé čtvrthodince na křižovatce doprava na Karlův Vrch. Blanku poznáte podle šedých čtvercových tašek pokrývajících všechny stěny boudy.

Horská bouda Blanka s hostincem na Karlově Vrchu nad Pecí pod Sněžkou (pošta 542 21), majitelé Miroslav Brebera a Vlastimil Machač, tel. (0439) 962 180, ubytování se stravováním, hostinec je otevřen denně i pro neubytované hosty od časného rána do večera. Domluvíte se i německy.

Vláda Burián, profesionální pracovník Horské služby v Peci pod Sněžkou, povídá o horách v zimě a vaší bezpečnosti.

"Haló, Horská služba, dobrý den,..., ano, dneska je na hřebenech Krkonoš pěkné počasí, u Luční boudy je 175 centimetrů sněhu, fouká jen slabý vítr. Můžete jít bez obav na výlet přes Luční horu i až na Sněžku, ..., není zač, nashledanou." Tak může vypadat jeden z mnoha telefonátů stálé služby u nás v Peci. Zájem hosta o informace svědčí o jeho zodpovědnosti, bohužel, nejsou takoví všichni hosté. Než vyrazíte do hor, měli byste vědět několik věcí. Krkonoše jsou velké hory, zvláště v zimě se vším, co k horám patří. Slunečné počasí se může rychle proměnit ve sněhovou vánici, tím se změní váš hezký výlet na holé hřebeny nad hranicí lesa v boj o život na pláni, kde se není podle čeho zorientovat a kde se skrýt před ledovým bodavým větrem. Abyste všechno dobře zvládli, dodržujte osvědčené zásady. Chodte ve skupince, tři lidé si mohou již dobře pomáhat. I za pěkného počasí noste v batohu teplé oblečení. Je dobré, když někdo další ví o vašem výletě, hlavně kudy a kam jdete. Bez těchto informací vás v případě nutnosti nemůže Horská služba hledat. Když na výletě přespíte jinde, než jste měli spát, určitě to oznamte na původní místo. Stalo se nám, že jsme hledali ve vánici celou noc ztracené výletníky a oni zatím v klidu spali někde v Harrachově. V zimě chodte na hřebenech pouze podél tyčového značení. Když v mlze a sněžení sjedete z cesty uprostřed velké pláně třeba u Luční boudy, jste naprosto bezmocní. Nejistě tušíte, že někde musí být Luční bouda, někde Studniční hora a také dlouhá hrana Obrňho dolu s převěsemi a příkrou strání. Jenže v bílé tmě vidíte jen své lyže a bizarní tvary připomínající chvíli obrys člověka, chvíli boudu nebo rozcestník. Ve skutečnosti to jsou jen nafoukané závěje a omrzlá kosodřevina. Beznadějně bloudíte, po chvíli netušíte, kde je správný směr. Je vám zima, podléháte panice a posléze apatii. Pak si stačí sednout na sníh k odpočinku I my se při službě někdy dostaneme do podobné

situace, ale jsme dobře vybaveni, máme vysílačku, známe terén a směr větru a hlavně jsme již podobné podmínky několikrát zažili. Přesto se takovým zážitkům raději vyhýbáme.

Nejdůležitější, co musím zdůraznit, je skutečně důsledné respektování zákazu vstupu do prostoru a na cesty, které jsou označeny žlutočernými tabulemi s textem například "Zákaz vstupu - lavinové nebezpečí", nebo "Cesta je uzavřena - jiné nebezpečí". Takové tabule dáváme do nebezpečného terénu pouze na místa skutečného ohrožení života. Pokud na takto označenou cestu vstoupíte, počítejte s nejhorším. Když na vás spadne několik tun sněhu nebo uklouznete na zledovatělém svahu, máte jen malou šanci přežít. V loňské zimě v Krkonoších zahynulo pět lidí, většinou po pádu z uzavřené cesty. Z toho tři mladí lidé zemřeli na svahu Sněžky.

Někteří z nás slouží stále na sjezdovkách v Peci, Malé Úpě a Černé hoře. Ošetřujeme často velmi zbytečné úrazy. Na sjezdovkách jezdíte podle svých schopností a opatrně, zvlášť, když je na kopcích hodně lidí. Při předjíždění nejezdíte v těsné blízkosti lyžaře před vámi. Neví o vás a může nečekaně vybočit ze směru. Úrazy po srážce dvou lyžařů jsou často velmi těžké. Odpovědnost nese předjíždějící lyžař, protože vše vidí. Neskákejte přes velké boule, když dobře nevidíte, zda pod nimi po pádu někdo neleží. Závodit smíte jen na sjezdovce uzavřené pro veřejnost.

Myslím, že je samozřejmé, že se na sjezdovkách a v běžecích stopách nechodí bez lyží. Pro pěší vycházky můžete použít zásobovací horské cesty. V zimní mapě Krkonoš jsou všechny cesty vyznačeny a rozlišeny. Spoustu úrazů i těžkých a bohužel hlavně u dětí se stane na saních a především na plastových bobech. I na zdánlivě mírném svahu se bob rychle rozjede, děcko má nohy na bobu a nemůže brzdit. Věřte, že lyže jsou bezpečnější. Na dobře promyšlené túře a při vzájemné toleranci lyžařů v Krkonoších zažijete jistě krásnou dovolenou.

Přeji vám, ať je setkání se členy Horské služby na lyžích, přednáškách či v běžném životě pro vás vždy jen příjemné.

Učit se lyžovat a přitom se dobře bavit !

Kdo by si nepřál umět dobře lyžovat. Přitom je mi líto nadšených lyžařů, které při jízdě na vleku sleduji, jak opakují stejné chyby a jízda se jim nedaří. Sami si nesprávné pohyby neuvědomují. Přitom by stačilo na chyby upozornit, pojmenovat je a ukázat správný způsob. Metodickou pomoc potřebuje úplně každý lyžař. Někomu pomohou kamarádi, jsou-li skvělí lyžaři, někomu trenér, ale já vám poradím nejpřímější a myslím, že i nejzábavnější způsob, jak se v lyžování polepšit.

Po úspěchu v Harrachově a Špindlerově Mlýně otevírají i v Peci pod Sněžkou svou lyžařskou školu JPV Jiří Kotaška a Vladimír Erlebach. Mají pro ni nejlepší předpoklady. Jiří byl pět let instruktorem lyžování ve středisku Saalbach-Hinterglemm v rakouských Alpách. Vladimír reprezentoval Československo ve skialpinismu. Spolu s dalším krkonošským lyžařem Pavlem Jirsou vyhráli dva závody alpského poháru skialpinistů. Vladimírova žena Jana, rozená Zemanová, jezdila několik let Světový pohár alpského lyžování. Společně vedou první lyžařskou školu podle rakouského způsobu výuky v Čechách. Systém je založen na šestidenní výuce pod vedením profesionálních učitelů lyžování.

Všichni učitelé od JPV mají mezinárodně uznávanou kvalifikaci a byli připraveni rakouskými instruktory. Radím vám, svěřte se profesionálům. Vůbec nezáleží, zda jste začátečníky nebo již pokročilými lyžaři. Pro každého z vás mají přiměřené družstvo a terén. Pro začínající lyžaře a děti připravila JPV vlastní malý vleč, zdatnější lyžaři využívají sjezdovky v Peci. V programu školy jsou dvě hodiny dopoledního a dvě hodiny odpoledního lyžování denně a další náplň pro každý ze šesti dnů. S partou v kursu se zabavíte nejen při lyžování, ale i po výuce při výletech, zábavných hrách nebo třeba při tanci. Pokud nestihnete začátek kursu nebo potřebujete pouze profesionální radu, můžete využít i individuální výuku lyžařské školy JPV. Je ale dobré vědět, že týdenní kurs je pro vaše lyžování větším přínosem a je také finančně výhodnější.

Lyžařská škola a půjčovna lyžařského vybavení JPV v Peci pod Sněžkou (pošta 542 21), majitelé Jiří Kotaška a Vladimír Erlebach, osvědčená rakouská výuka lyžování v 6ti denních kursech, začátek vždy v neděli a pondělí do 9.30 v kanceláři JPV v domě Na Peci (mezi prodejnou Sněžka a Hospodou Na Peci) v centru Peci pod Sněžkou, kancelář je otevřena denně od 8.00 do 11.00 a od 13.00 do 16.00 hodin, možnost individuálních kursů, výuka i v němčině a angličtině. Kontakt je možný i přes informační centrum Veselý výlet.

LYŽAŘSKÁ ŠKOLA
JPV
SKI SCHOOL · SKISCHULE

Nalezeno v deníku zchátralého horolezce, který se vydal na jaře roku 1992 pod Everest.

Z titulu jistých povinností a dobré vůle jsem se vydal s velice různorodou skupinou pod horu Mount Everest v dalekém Nepálu. Cílem bylo pokusit se ztéci "malý sněhový hrbek" ve výši 8 848 metrů. Je to, byl to, či stále zůstává tvrdý ořech pro udatné himalájisty? Pověstný anglický horolezec A.F.Mummery na konci minulého století říkal, že co se našinci zdá být extrémní a hazardní, bude pro pokolení příští všední rutinou. Měl pravdu?

Tak už jsem zase v Nepálu, pošesté, a podruhé jedu k Everestu. Změnilo se hodně? Jo, mnoho za posledních 9 let, taková už je doba. Lidé mají víc peněz a volného času, život jim připadá nudnější a tak se snaží sbírat zážitky cestováním a strkáním nosu tam, kde přes něj můžou dostat. Dobře tedy, každému co mu patří.

Začátkem dubna dorážím do Namche Bazaru, do tržišního města Šerpů na jižním úbočí Everestu. Když první sluneční paprsky rozsvítí oči Budhy, začíná spící město ožít. Potkávám Mingmu, hned mě poznává a sepne ruce k pozdravu Namaste. Je to krásná žena, má asi šest dětí. Vyzařuje z ní znalost světa, laskavost, velkorysost. Je to velká žena. Teď mě napadlo, že tak nějak si představuju Babičku od Boženy Němcové. Důstojnost sama, láska, něha a samaritánství ... vaří nám čaj.

Co je být dobře aklimatizovaný na nějakou výšku? To asi vědí přesně doktoři, ale i obyčejný horolezec to vycítí - dobře se spí, máš chuť jíst - tedy cítíš hlad, nebolí tě hlava, moc se nazadýcháš, normálně často močíš, tep se pohybuje kolem 60 za minutu, není ti příliš velká zima. Přemýšlíš o životě před a po expedici, dovedeš si pohovět a po nějakém čase lenošení tě samo začne bavit něco dělat - lézt, jít, nést bágel. Je to spousta věcí, ale myslím, že jsou nutné pro bezpečný a úspěšný výlet do vyšších hor. Jako by ty hory říkaly: "Tak se předveď, ty chytřej a zkušenej!"

19. 4. 1992 Ještě je noc nad ránem. Ptám se sám sebe: Co už teď je? Na skládkách různých základních táborů v Himalájích, ale i na Aconcaque, určitě i jinde vysoko v horách jsou celé smečky psů, živících se zbytky po horolezcích. Takže nejen, že života na Zemi ubývá a zvířata vymírají, ale i naopak. Tam, kde nikdy dříve nebyli se objevují psi, havrani, vrány, myši a další zvířata. Ptám se znovu: Co asi brzy bude, co by bylo záhodno aby bylo a čemu se asi stejně nevyhneme? Je jasný, že lidi budou do hor chodit, utrácet tam své prachy, mařit čas, životy, získávat zkušenosti, elán ... Děje se to ode dávna. V Alpách rostly první útulny, pozdější chaty, restauranty a hotely, taky proti vůli mnoha ochránců přírody a zastánců originálních

podmínek pro prvovýstupy pro dobyvatele a objevitele, stejně budou vznikat na mnohých místech i nadále. Lidé mají peníze a volný čas, chtějí si něco užít a zažít. Proto byl postaven Everest View Hotel za mnoho miliónů dolarů nad Namche Bazar a určitě vznikne i spousta dalších. Základní tábor pod Everestem hostí rok co rok více horolezců, konzumentů hi-tech, očišťovačích expedic, objevitelů a pokušitelů nových stylů zdolávání hor, kteří zde zkoušejí své síly, vytrvalost, nápady, schopnosti. Nejspíš nebude ubývat těch, kteří budou chtít dokázat, že i oni, nebo právě oni, zdolají Everest, Čomolungmu, Sagarmathu, což všechno jsou jména nejvyššího vrcholu světa. Budou zakládat základní tábory, věšet lana v ledopádu a stavět další tábory na svazích této vysoké hory. Ví se, že nejsnadnější cesta na vrchol vede přes Jižní sedlo. Odtud útočí na vrchol nejvíce lezců. Proto je Jižní sedlo nejvýše položeným smetištěm na světě (7 986 m). Ve víře a naději bylo vytaženo do této výše na hřebtech Šerpů mnoho "nepostradatelných" věcí. Už od roku 1951 se tu hromadí kyslíkové bomby, části větrem dosud

neodklizených stanů, vařiče, cepíny, nádoby, videokazety, boty, mačky, nože, kamery ... Po dosažení vrcholu nebo zbabělém útěku, ale i pro záchranu holého života před přírodou, si už nikdo nevšiml, co všechno do té výše přinesl ke svému pohodlí. Nové pokusy, nové zásoby a smetiště na Jižním sedle se rozrůstá. Určitě by bylo řešením postavit tu útulek, aby se ušetřily životy vracejících se horolezců a taky příroda. Někdo namítne, že je to zásah

V Jižním sedle

do hor, ať má každý stejné podmínky, jako ti dříve. To vše je pravda, ale útulek nezmenší a snad nevětší počet uchazečů o titul himalájského tygra z vrcholu Everestu.

Jak Ti říkám spolu s Exuperem, dříve než odejdu, ... pamatuj si, musíš se dokonale naučit ovládat a využívat svých nástrojů a prostředků. Musíš vědět jak spát ve svém spacáku. Ne nasměj se, všechno se musíš učit dokonale ovládat a využívat silných stránek a nestrádat tam, kde to netřeba. To chce cvik, myslet a sílu ducha. Vědět, že právě Tvůj stav je pro tento účel nejlepší, že Tvoje boty, že Tvůj cepín a Tvůj úmysl jsou nejlepší a nejušlechtilejší. Věřit a věřit si. A s takovými základy postavíš hrad, zdoláš horu Jen nesmíš pochybovat.

Já sám jsem na vrchol Everestu nedošel, ale fotografoval jsem z Jižního sedla velký "Everest Day", kdy 12. května 1992 sestupovalao z vrcholu do Jižního sedla 32 lidí. Dalších 20 bylo na vrcholu 15. května. Snad aby naplnili Mummeryho věštbu?

NADACE FACE ŠANCE PRO KRKONOŠSKÝ LES

Důležitou oblastí činností v širokém spektru Správy Krkonošského národního parku je spolupráce na záchraně a obnově krkonošského lesa. Bude dobré, když se vy, návštěvníci, dozvíte víc o stavu věcí a pomůžete nám. Přesvědčte se, že je to snadné.

Pro Krkonoše je skutečným štěstím, že si nizozemská Nadace Face vybrala právě tyto hory k realizaci svého programu. Slovo face (fejs) znamená v angličtině tvář, což je pro poslání nadace symbolické. Zároveň je to zkratka volně přeložená jako "lesy založené s cílem vázat oxid uhličitý". Přínosem Nadace Face pro Krkonoše je zajištění prostředků pro ekologicky vhodné provádění těžby mrtvého lesa a hlavně pro jeho obnovu. Zvládnutí nelehkého úkolu, zalesnění tisíců hektarů lesa v příštích 15 až 20 letech umožní 50 až 70 miliónů guldenů, to je asi 3/4 miliardy korun z Nadace Face. První milióny korun byly investovány už v minulé sezóně. Asi se ptáte, proč Holanďané vkládají peníze do krkonošského lesa. Nadace Face je sdružením Spolupracujících energetických podniků, které spalováním fosilních paliv produkují tuny oxidu uhličitého (CO₂). Zvyšování obsahu tohoto plynu v atmosféře způsobuje ubývání ozónu a tvoření ozónových děr. Následkem je celkové oteplování klimatu na Zemi, vzniká tak zvaný skleníkový efekt, o kterém jste jistě slyšeli. A právě Nizozemí je nejvíce ohroženo případným táním ledovců a stoupáním hladiny světových moří a oceánů. Proto Nadace Face z každé vyrobené kilowathodiny elektřiny dává do fondu tři setiny nizozemského centu. I přes zdánlivě nepatrnou výši "poplatku" se daří nastrádat dostatek peněz, které pomáhají obnovit lesy v pralesech Jižní Ameriky, v Malajsii a poprvé i ve Střední Evropě - v Krkonoších. Lesy

vází při fotosyntéze oxid uhličitý ve svém dřevě na dlouhá desetiletí a pomáhají tak snižovat jeho obsah v atmosféře. Jednoduché, co říkáte? Díky tomuto programu jsou v Krkonoších prostředky, které pomohou lépe, zdůrazňují lépe, obnovit naše krásné lesy. Garantem celé akce za českou stranu je Správa KRMAP. Úspěch velkého projektu je možný jedině při spojení práce Správy KRMAP s krkonošskými lesníky, kteří provádějí lesní obnovu fyzicky. Nadace Face podporuje i lesnický výzkum Krkonoš, zajištění geneticky vhodného sadebního materiálu, zabývá se snižováním množství imisí v ovzduší.

A teď žádost o vaši pomoc při záchraně lesa. Uvědomte si, že každoročně jsou kolem lyžařských cest, sjezdovek a na pasekách zničeny tisíce malých stromků. Na zdánlivě zasněžené ploše mohou vaše lyže poškodit hlavní, terminální pupen smrčku nebo kleče, poranit jejich kůru, odřít jehličí. To všechno v těžkých klimatických podmínkách sazenice zabíjí. Všichni víte, jak je někdy těžké udržet lyže na vyplužené cestě. A přitom hned vedle je zasněžená paseka. O co lépe se sjezdí při nedostatku sněhu po pasece, než po vydřené sjezdovce. Lyžařská cesta vede oklikou a do kopce, snadněji dojedete k cíli přímo přes paseku. Všechny tyto důvody dobře známé lyžařům pokročilým i začátečníkům jsme tady vyjmenovali, abychom na vás zapůsobili. Uvědomte si, všechny lesní plochy jsou nejpozději do dvou let po vykácení stromů opět zalesněny mladými sazenicemi. Když je ničíte svými lyžemi nemusíte je ani zahlédnout.

Proto vás velmi prosíme:

LYŽUJTE JEDINĚ NA ŘÁDNĚ VYZNAČENÝCH SJEZDOVKÁCH A LYŽAŘSKÝCH CESTÁCH, POMŮŽETE NÁM OBNOVIT KRKONOŠSKÝ LES !

Správa Krkonošského národního parku (KRMAP) se sídlem ve Vrchlabí (pošta 543 11), tel. (0438) 230 95, provozuje několik zařízení, která obohatí váš program při návštěvě Krkonoš a ve kterých hlavně získáte důležité informace o provozu na horách.

INFORMAČNÍ STŘEDISKO terénní služby v Peci pod Sněžkou (pošta 542 21), tel. (0439) 962 213, najdete v hezkém historickém stavení na hlavní ulici v Peci. Můžete tu nahlédnout do krásného interiéru původního horského domu, koupit si suvenýry, mapy, plakáty, keramiku, materiály o národním parku. V malém sále, důmyslně zřízeném v někdejším chlévě, lze shlédnout audiovizuální programy o ochraně přírody za mírné vstupné. Ve středisku můžete získat aktuální informace o průjezdnosti některých zimních cest. Ty mohou být uzavřeny pro ochranu vegetace při nedostatku sněhu. Jsou to výlučně zimní cesty z Modrého dolu přes Studniční domky na Výrovku a dále od Luční boudy přes Stříbrný hřeben ke Špindlerovce. Z celoročně provozovaných cest může být uzavřena cesta ze Severky k bufetu Na rozcestí a Travers od Jelenky po úbočí Sněžky. V informačním středisku jsou vyřizovány i běžné záležitosti provozu v národním parku, například udělování povolení k vjezdu do míst uzavřených pro běžnou dopravu. Také se tu nahlašují místa se stromy padlými na lyžařské cesty. V zimní sezóně je středisko otevřeno od pondělí do pátku v době 8.00-12.00 a 13.00-15.00 hodin.

Při cestě do Obřího dolu, jen několik desítek metrů za odbočkou k lanovce na Sněžku je **ekologické muzeum Obří důl - poklad Krkonoš**. Jeho shlédnutí stojí za to. Součástí expozice jsou i audiovizuální programy. Muzeum je otevřeno denně mimo pondělí od 8.00 do 12.00 a 13.00 do 15.00 hodin. Telefon je (0439) 962 411.

Hned za regulačním dopravním bodem v Temném Dole najdete malé informační centrum Správy KRMAP, kde kromě běžných informací, tabule s aktuálním počasím a množstvím sněhu, je v provozu i směnárna. Otevřeno je tu v pondělí až čtvrtek v době 8.00-17.00, v pátek 8.30-17.00 a v sobotu a neděli 9.00-16.00 hodin. Telefon je (0439) 948 264.

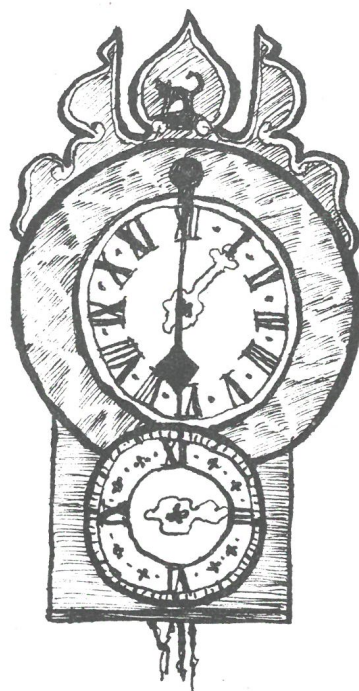
Správa KRMAP dále provozuje dvě muzea ve Vrchlabí (viz strana 27). Památník Zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou se zvláštní expozicí houslařství v Jilemnici s tematikou lyžování. Informační střediska se stejnou náplní a programem jako v Peci jsou ve Špindlerově Mlýně, Harrachově a Rokytnici nad Jizerou.

Veselý výlet vás chce dnes upozornit na dvě krkonošská muzea. Přesněji řečeno na Krkonošská muzea. Na vysvětlenou: pod hlavičkou "Krkonošské muzeum" se skrývá pět kulturních zařízení Správy KRMAP v Peci pod Sněžkou, Vrchlabí, Jilemnici a Pasekách nad Jizerou. Tentokrát si budeme povídat o dvou expozicích Krkonošského muzea ve Vrchlabí.

Ekologická expozice "Kámen a život", se kterou se seznámíme nejdříve, se nachází v bývalém augustiniánském klášteře (vystavěn 1705-1733, jako muzeum slouží od r. 1883). Klášter nalezneme v Husově ulici, odbočující za náměstím vlevo ze silnice na Špindlerův Mlýn.

Přírodovědná expozice "Kámen a život", otevřená v r. 1984, není v žádném případě pouhou klasickou sbírkou vycpanin a fotografií. Moderními audiovizuálními prostředky (projekce diapositivů, prostorové modely, prosvětlené panely, komentář na magnetofonových páskách - 2 verze české, jedna německá) chce seznámit návštěvníka nejen s přírodou Krkonoš, ale především se snaží vysvětlit složité přírodní vazby a zákonitosti hor. A to vše v souvislostech s ohrožením životního prostředí naší civilizací.

Nuže, pojďme si tuto výjimečnou výstavu v krátkosti prohlédnout. Vstoupíme do kryté obloukové chodby - ambitu a nejdříve se stručně seznámíme s obsahem jednotlivých expozičních prostorů. Zde se nás ujme průvodce, který nás bude doprovázet po celých 80 -120 minut prohlídky. V první ze čtrnácti místností se dozvíme o obecných mechanismech života přírody. Další prostory jsou věnovány geologii a mineralogii, klimatologii a meteorologii, a potom již pomyslně procházíme jednotlivými vegetačními stupni hor. Nejprve bučinou s vykotlaným starým kmenem, osídleným jeho obyvateli, dále smrčínou, pásmem kosodřeviny a horských luk a "vystoupáme" až na nehostinné vrcholky hor. V suterénu muzea naše pomyslná procházka horami pokračuje návštěvou tzv. botanických zahradek v ledovcových karech, nahlédneme do krkonošského podzemí, odhalíme tajemství horských rašeliníšť a prameníšť. Když dorazíme k teráriím s obojživelníky a plazy, ožijí především děti. Ještě větším překvapením je vesele zurčící model horského potoka se skutečnými pstruhy, šiveny a poletujícím operenci. To se již však blíží konec prohlídky. V předposlední místnosti si v ekologickém polyekranu ještě jednou připomeneme jedinečnost a zároveň ohrožení krkonošské přírody. V závěru výstavy se potom symbolicky setkáme s významnými pohořími světa. Zde se s námi rozloučí průvodce a my si ještě můžeme individuálně prohlédnout v další části ambitu exponáty o historii přírodovědeckého poznávání a využívání přírodního bohatství Krkonoš. Poslední, čtvrtá, část ambitu je využívá-

na pro výstavy společensko - historického zaměření, v současné době je tu expozice lidového umění a betlémů.

Expozice "Kámen a život" je otevřena denně kromě pondělí, od 8.00 do 18.00 hodin, vstupné 8,- a 4,- Kčs (resp. 20,- a 10,- Kčs), prohlídky jsou skupinové s průvodcem.

Druhá část Krkonošského muzea ve Vrchlabí je na náměstí Míru naproti kostelu ve třech rekonstruovaných historických řemeslnických domech. V prostředním z nich sídlí hlavní informační středisko Správy KRMAP. Prostory levého domku jsou dlouhodobě zapůjčeny Krkonošové straně z Poniklé, která se zde právě prezentuje výstavou "Krkonošské vánoce".

V pravém domku je umístěna vlastní muzejní expozice, věnovaná historii krkonošských řemesel a cechů. Představuje nejen výrobky starých řemeslníků, ale i jejich životní styl a předměty denní potřeby. Návštěvníka asi nejvíce zaujme cenná sbírka krkonošského skla, kolekce lidových hodin a přesně rekonstruovaná světnička horského tkalce. Expozici doplňují materiály o počátcích turistiky v Krkonoších. Výstavní síň v přízemí domku v současné době nabízí zajímavou výstavu "Krkonošovy proměny".

Tato expozice má kromě pondělí otevřeno denně, od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin za lidové vstupné 4,- a 2,- Kčs.

Tedy nezapomeňte, Krkonošská muzea ve Vrchlabí se těší i na vaši návštěvu.

Informační centrum Veselý výlet v Peci pod Sněžkou pro vás provozujeme ve spolupráci s městským úřadem. Najdete nás ve středu města u autobusového nádraží. Máme otevřeno denně od 8 do 18 hodin. Rádi vám poskytneme základní informace o Krkonoších, možnostech při jejich poznávání, poradíme vám při výběru ubytování, doporučíme trasy výletů a upozorníme vás na aktuality z východní části Krkonoš.

Informační centrum je spojeno s galerií. Vedle uměleckých předmětů (viz. str.13) si u nás můžete koupit turistické průvodce, mapy, pohlednice, publikace o Krkonoších ap. Součástí centra je směnárna a půjčovna lyží. Denně od 8 do 17 hodin si tu můžete vypůjčit kompletní sjezdové a běžecké vybavení, snowboard i saně. V chodbě před informačním centrem je tabule vzkazů, telefonní seznam hlavních objektů a služeb, mapa Krkonoš, které jsou přístupné i po zavírací době.

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET v Peci pod Sněžkou

galerie - směnárna - půjčovna lyží
denně 8.00 - 18.00
telefon (0439) 962 488

Telefonování: východní Krkonoše jsou v trutnovském telefonním obvodu s volacím znakem 0439, ze zahraničí 0042439, při telefonování z Pece pod Sněžkou a Malé Úpy mimo tyto obce je nutné před volaným číslem vytočit ještě číslo 9. Veřejné telefonní automaty jsou v Horním Maršově u autobusové zastávky, v Janských Lázních na náměstí, ve Svobodě nad Úpou na náměstí, v Dolním Maršově u Rýchoroky, v Peci pod Sněžkou u pošty a v recepci hotelu Horizont. Veřejné telefony jsou také na stanovištích veřejných parkovišť ve Velké Úpě, v Peci a na Malé Úpě. Telefonní služba je na **poštách** v těchto časech: Horní Maršov (948 148) pondělí - pátek 7.30 - 12.00, 13.00 - 15.30 v sobotu 8.00 - 9.00, v Janských Lázních (942 012) po-pá 8.00-12.00, 13.00-15.30, so 8.00-9.00, v Peci pod Sněžkou (962 283) po-pá 7.00-12.00, 13.00-15.30, so 9.00-10.00, ve Velké Úpě (962 310) po-pá 7.00-12.00, 13.00-15.00, so 8.00-9.00, v Malé Úpě (966 219) po-pá 7.00-12.00, 13.00-15.00, so 8.30-9.30, ve Svobodě nad Úpou (942 097) po-pá 8.00-11.30, 13.00-16.00, v pátek pouze do 15.30, so 8.00-9.00 hodin.

Parkoviště: Temný Důl (948 201) - regulace dopravy pro oblast Pece a Malé Úpy otevřena od 7.00 do 19.00 hodin, střežená parkoviště ve Velké Úpě (P2 - tel. 962 156), v Peci u kapličky (P3 - 962 157) a Zelený Potok (P4 - 962 158), v Malé Úpě ve Spáleném Mlýně (A - 966 355) a na Pomezích Boudách (B,C - 966 345), v Janských Lázních u lanovky (bez tel.), všude je v zimní sezóně nepřetržitý provoz.

Zdravotnictví: rychlá záchranná služba Trutnov tel. 155, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba v Horním Maršově (948 144), pohotovost Trutnov (5111), lékařské a zubní ordinace jsou v Peci pod Sněžkou (962 444, 370), v Horním Maršově (948 144), v Janských Lázních (942 344), ve Svobodě nad Úpou (942 444), v Dolním Maršově (942 044), lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 7.55-12.15, 13.15-16.00 (948 121), ve Svobodě nad Úpou po-pá 8.00-12.30, 14.00-po,st,čt-16.30, út,pá-15.30, (942 016).

Horská služba: stálá pohotovost je ve Špindlerově Mlýně (0438) 934 39 a ve stanici HS v Peci pod Sněžkou 962 233, další zimní služebny jsou na Luční boudě 962 319 a v Malé Úpě 966 233.

Policie: stálá pohotovost Trutnov 158, služba v Peci pod Sněžkou 962 333, pohraniční policie v Horním Maršově 948 133, obecní policie v Janských Lázních 942 101, v Peci pod Sněžkou 962 215.

Hasiči: stálá služba Trutnov 150, požární zbrojnice ve Velké Úpě 962 222,

Městské a obecní úřady: Svoboda nad Úpou 942 045, Horní Maršov 948 156, Janské Lázně 942 101, Pec pod Sněžkou 962 215, Malá Úpa 966 357, úřední hodiny jsou vždy v úterý 8.00-12.00, 12.30-17.00 hodin.

Lesní správa: Lesní závod Horní Maršov (v areálu pily) 948 161,162, lesní správy - Latovo údolí 948 110, Černá hora 942 120, Pec pod Sněžkou 962 214, Malá Úpa 966 293. Pozor, v celém území je výskyt vztekliny, proto nesahejte na uhynulá a zdánlivě krotká zvířata.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 962 213, po-pá 8.00-12.00, 13.00-15.00, muzeum v Obřím dole 962 411, otevřeno denně mimo pondělí, út-ne 8.00-12.00, 13.00-15.00,

Bohoslužby: Horní Maršov - neděle 10.45, pátek 17.30, Janské Lázně - neděle 9.30, úterý a čtvrtek 16.30, Velká Úpa - neděle 10.45, čtvrtek 15.00, Malá Úpa - bohoslužby se v zimě nekonají, Svoboda nad Úpou - neděle 8.00, pondělí, středa, pátek 17.00

Meteorologická stanice v Peci pod Sněžkou 962 403

Benzinová pumpa ve Svobodě nad Úpou je otevřena v zimě denně od 6.00-18.00 hodin, tel. 942 265.

Autoopravny: Svoboda nad Úpou - Hlávka (942 587), denně 7.00-17.00, autocentrum Semerák (942 506).

Hraniční přechody: Malá Úpa 966 250 - pouze pro pěší, denně 8.00-18.00, pro vozidla jsou přechody v Královci u Zaslavě a v Harrachově s nepřetržitým provozem.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace ČSAD v Peci pod Sněžkou 962 480 (denně 8-15 hod.).

Doporučujeme vám využít tyto vybrané kvalitní služby:

Svoboda nad Úpou:

turistická jízďárna (str. 5)

lyžařský vleč a sjezdovka Duncan (str.5)

Krkonošské papíry - výroba a prodej různého papíru (str.4)

Horní Maršov:

samoobsluha Hlaváč (str.7) Středisko ekologické výchovy na Rýchorách (str.7)

Janské Lázně:

pension Duncan (str.5)

Sokolská bouda (str.8) centrální parkoviště (str.9)

Pec pod Sněžkou:

hotel Nebozízek (str.16), krytý bazén a snack bar Poustevník (str.19), horská bouda Na výsluní (str.19), bouda Pod Studničkou (str.19), Luční bouda (str.19), Lesní bouda (str.21), horský dvůr Berger (str.22), SKI Pec (str.20), lyžařská škola JPV (str.24)

Velká Úpa:

horská bouda Blanka (str. 23), bouda Jana (str.18), pension Čertice (str.18), horská farma Sosna (str.18)

Malá Úpa:

pension a restaurace Rusalka (str.11), pension a obchod Popekla (str.10)

Další informace o vybraných službách naleznete uvnitř Veselého výletu.